КПСС XXIII СЪЕЗДИНИ МУНОСИБ КУТИБ ОЛАЙЛИК

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ҲАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 206 (3178) | Чоршанба, 20 октябрь 1965 йил. | Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ МАЖЛИСЛАРИ ТЎҒРИСИДА ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

19 октябрь эрталаб соат 10 да Ўзбекистон ССР Олий Советининг мажлислар залида олтинчи чақириқ республика Олий Советининг олтинчи сессияси очилди.

Депутатлар билан бирга меҳмонлар Ўзбекистон ССР Олий Советининг мажлислар залини лиқ тўлдирадилар. Ҳукумат ложаларида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Президиумининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг аъзолари, республика министрлари ўтиришибди.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг Раиси депутат О. Содиқов, Раис ўринбосарлари депутатлар П. Ержонова, В. И. Коваль, Ф. Д. Уринбоева, С. Р. Расулов раис столи ёнидан жой олишади.

Олий Совет кетиб қолган депутатлар ўрнига Короскон ва Маркент сайлов округларидан Ўзбекистон ССР Олий Советига сайланган депутатларнинг ваколатларини текшириш натижалари тўғрисида Мандат комиссиясининг раиси депутат Н. М. Матчоновнинг докладини тинглади. Олий Совет Ўзбекистон ССР Конституциясининг 33-моддасига асосан, Мандат комиссиясининг тақдимига мувофиқ, республика Олий Советининг депутатлари — 1965 йил 25 июлда 239-Короскон сайлов округидан сайланган Александр Изосимович Шалигиннинг ва 1965 йил 26 сентябрда 285-Маркент сайлов округидан сайланган Саидмаҳмуд Нуъмонович Усмоновнинг ваколатларини тўғри, деб топди.

Шундан сўнг Ўзбекистон ССР Олий Совети сессиясининг қуйидаги кун тартиби бир овоздан тасдиқланади:

1. Саноатни бошқаришни яхшилаш тўғрисида. (Масала Ўзбекистон ССР Министрлар Совети томонидан киритилади).

2. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонларини тасдиқлаш тўғрисида. (Масала Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми томонидан киритилади).

Қабул қилинган иш тартибига мувофиқ, Олий Совет биринчи мажлисда кун тартибидаги биринчи масалага доир докладни тинглади.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси депутат Р. Қурбонов саноатни бошқаришни яхшилаш тўғрисида доклад қилди.

Биринчи мажлисда сессия кун тартибидаги биринчи масала юзасидан музокаралар бошланди. Музокараларда депутат К. С. Поспелов (23-Октябрь сайлов округи), депутат Э. Т. Шайхов (95-Ленин сайлов округи), депутат М. Худойберганов (389-Свердлов сайлов округи), депутат О. Акрамов (17-Марказий сайлов округи), Тошкент шаҳар ижроия комитетининг раиси Ҳ. А. Асомов, депутат П. Қаюмов (175-Озод сайлов округи), депутат Ҳ. Шокирова (165-Совет сайлов округи), Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советининг Раиси Е. А. Айтмуротов, депутат Н. Б. Бозоров (341-Ромитон сайлов округи) қатнашдилар.

19 октябрь соат 15 да республика Олий Совети сессиясининг иккинчи мажлиси очилди.

Мажлисда кун тартибидаги биринчи масала юзасидан музокаралар давом эттирилди. Музокараларда депутат Г. Жабборова (401-Қарши шаҳар сайлов округи), депутат А. И. Мирошников (52-Урсатьевский сайлов округи), депутат К. Раҳматова, (247-Ҳужум сайлов округи) сўзга чиқдилар.

Музокаралар тамом бўлгандан кейин Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси депутат Р. Қурбонов якунловчи нутқ сўзлади.

Олий Совет «Саноатни бошқариш органлари системасини ўзгартириш ва бошқа баъзи бир давлат идора органларини қайта тузиш тўғрисида»ги Қонунни, ва «Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарларини, Ўзбекистон ССР Министрларини ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Материал-техника таъминоти бош бошқармаси бошлиғини тайинлаш тўғрисида»ги Қарорни бир овоздан қабул қилди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети республика Олий Советининг доимий комиссиялари составига ўзгартишлар киритди.

Олий Совет депутат Ҳ. Р. Мусахонованн (62-Завод сайлов округи) Ўзбекистон ССР Олий Совети Қонун лойиҳалари тайёрловчи доимий комиссиясининг раиси қилиб сайлаб, уни Ўзбекистон ССР Олий Совети халқ маорифи доимий комиссиясининг аъзоси вазифасидан озод қилди. Депутат А. И. Бродова (14-Сельмаш сайлов округи) Ўзбекистон ССР Олий Совети халқ маорифи доимий комиссиясининг аъзоси қилиб сайланди. Депутат Р. А. Саркисова (418-Кўкбулоқ сайлов округи) Ўзбекистон ССР Олий Совети қурилиш доимий комиссиясининг аъзоси қилиб сайланди. Депутат А. Д. Лебедков (60-Янги шаҳар сайлов округи) Ўзбекистон ССР Олий Совети саноат доимий комиссиясининг аъзоси қилиб сайланди.

Депутат Ғ. С. Собиров Ўзбекистон ССР монтаж ва махсус қурилиш ишлари министри қилиб тайинланганлиги муносабати билан Ўзбекистон ССР Олий Совети қурилиш доимий комиссиясининг аъзоси вазифасидан озод қилинди.

Депутат П. В. Каймаков Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Материал-техника таъминоти бош бошқармасининг бошлиғи қилиб тайинланганлиги ва республика ҳукумат составига киритилганлиги муносабати билан Ўзбекистон ССР Олий Совети саноат доимий комиссиясининг аъзоси вазифасидан озод қилинди.

Кун тартибидаги иккинчи масала юзасидан — Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонларини тасдиқлаш ҳақида республика Олий Совети Президиумининг секретари депутат Р. Сахибоев доклад қилди.

Депутатлар Олий Советнинг бешинчи ва олтинчи сессиялари ўртасидаги даврда Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми қабул қилган фармонларни бир овоздан тасдиқладилар.

Олий Совет «Ўзбекистон ССР Конституцияси (Асосий Қонуни)нинг текстига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги Қонунни бир овоздан қабул қилди.

Ўзбекистон ССР олтинчи чақириқ Олий Советининг олтинчи сессияси шу билан ўз ишини тамомлади.

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг ҚОНУНИ

Саноатни бошқариш органлари системасини ўзгартириш ва бошқа баъзи бир давлат идора органларини қайта тузиш тўғрисида

Саноатни бошқаришни яхшилаш мақсадида Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Совети **қарор қилади:**

1-модда. Ўзбекистон ССРнинг қуйидаги иттифоқ-республика министрликлари тузилсин:

Енгил саноат министрлиги;
Пахта тозалаш саноати министрлиги;
Озиқ-овқат саноати министрлиги;
Гўшт ва сут саноати министрлиги;
Бинокорлик материаллари саноати министрлиги;
Монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрлиги.

2-модда. Ўзбекистон ССР Геология давлат ишлаб чиқариш комитети Ўзбекистон ССР Иттифоқ-республика Геология министрлигига айлантирилсин.

3-модда. Республика Маҳаллий саноат министрлиги тузилсин.

4-модда. Ўзбекистон ССР Давлат план комиссияси Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг иттифоқ-республика Давлат план комитети. (Ўзбекистон ССР Госплани)га ҳамда Ўзбекистон ССР Қурилиш ва архитектура ишлари давлат комитети Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Қурилиш ишлари иттифоқ-республика Давлат комитети (Ўзбекистон ССР Госстройи)га айлантирилсин.

5-модда. Ўзбекистон ССР Сув хўжалиги министрлиги Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги иттифоқ-республика министрлиги қилиб қайта тузилсин.

6-модда. Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Профессионал-техника таълими давлат комитети Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Профессионал-техника таълими иттифоқ-республика давлат комитетига айлантирилсин.

7-модда. Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Қишлоқ хўжалик техникаси, запас қисмлар, минерал ўғитлар ва бошқа моддий техника воситаларини сотиш, колхозлар ва совхозларда машиналарни ремонт қилишни ва улардан фойдаланишни ташкил этиш билан шуғулланувчи Ўзбекистон бирлашмаси («Ўзсельхозтехника») Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Ўзбекистон иттифоқ-республика бирлашмаси — «Ўзсельхозтехника»га айлантирилсин.

8-модда. Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Материал-техника таъминоти Бош бошқармаси тузилсин.

9-модда. СССР Илмий-тадқиқот ишларини координациялаш давлат комитети қайта тузилиб, СССР Министрлар Советининг Фан ва техника умумиттифоқ давлат комитетига айлантирилганлиги муносабати билан Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Илмий-тадқиқот ишларини координациялаш давлат комитети тугатилсин.

10-модда. Саноатни бошқаришни ташкил қилишда ушбу Қонунда назарда тутилган ўзгартишлар муносабати билан қуйидагилар тугатилсин.

а) Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги кенгаши;

б) Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Ихтисослаштирилган совхозлар, консерва ва виночилик саноати давлат ишлаб чиқариш комитети.

11-модда. Ўзбекистон ССР Министрлар Советига ушбу Қонундан келиб чиқувчи зарур ташкилий тадбирларни амалга ошириш, шунингдек, саноатни бошқаришни яхшилаш тўғрисидаги масалани муҳокама қилиш вақтида депутатлар билдирган мулоҳазалар ва таклифларни қараб чиқиш вазифаси топширилсин.

12-модда. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумига ушбу Қонун қабул қилиниши муносабати билан Ўзбекистон ССРнинг ўз кучини йўқотган қонун актлари рўйхатини тасдиқлаш топширилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Ё. НАСРИДДИНОВА.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Р. САХИБОЕВ.

1965 йил 19 октябрь.
Тошкент шаҳри.

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг ҚОНУНИ

Ўзбекистон ССР Конституцияси (Асосий қонуни)нинг текстига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида

«Саноатни бошқариш органлари системасини ўзгартириш ва бошқа баъзи бир давлат идора органларини қайта тузиш тўғрисида» ҳамда «Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг «Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Кинематография, Матбуот, Радио эшиттириш ва телевидение давлат комитетларининг раислари тўғрисида»ги фармонини тасдиқлаш ҳақида» 1965 йил 19 октябрда Ўзбекистон ССР Қонунлари қабул қилиниши муносабати билан Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Совети **қарор қилади:**

Ўзбекистон ССР Конституцияси (Асосий қонуни)нинг текстига қуйидаги ўзгартиш ва қўшимчалар киритилсин:

1. Ўзбекистон ССР Конституцияси 19-моддасининг «ж» бандидан «иқтисодий-маъмурий районларни тузиш» деган сўзлар чиқариб ташлансин.

2. Ўзбекистон ССР Конституцияси 46-моддасининг «а» ва «е» бандлари қуйидаги тарзда баён қилинсин:

«а) Ўзбекистон ССР Министрликларининг ҳамда ўз қарамоғидаги бошқа муассасаларнинг ишларини бирлаштиради ва йўлга солиб туради, умумиттифоқ Министрликлари вакилларининг ишларини бирлаштиради ва текширади;

е) зарур бўлган тақдирда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузурида хўжалик ва маданий қурилиш ишлари юзасидан махсус Комитетлар ва Бош бошқармалар тузади».

3. Ўзбекистон ССР Конституцияси 47-моддасининг биринчи қисмидан «Ўзбекистон ССР иқтисодий-маъмурий районлари Халқ хўжалиги кенгашларининг қарор ва фармойишларини» деган сўзлар чиқариб ташлансин.

4. Ўзбекистон ССР Конституциясининг 48-моддаси қуйидагича баён қилинсин:

«48-модда: Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Ўзбекистон ССР Олий Совети томонидан қуйидаги составда тузилади:

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси;

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг Биринчи ўринбосарлари;

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг Ўринбосарлари;

Ўзбекистон ССР Министрлари;

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Давлат план комитетининг Раиси;

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Қурилиш ишлари давлат комитетининг Раиси;

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Партия-давлат контроли комитетининг Раиси;

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Профессионал-техника таълими давлат комитетининг Раиси.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги Давлат ҳавфсизлиги комитетининг Раиси;

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Ўзбекистон бирлашмаси — «Ўзсельхозтехника»нинг Раиси;

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Материал-техника таъминоти Бош бошқармасининг Бошлиғи;

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги Марказий статистика бошқармасининг Бошлиғи;

Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советининг Раиси лавозими бўйича Ўзбекистон ССР Министрлар Совети составига киради».

5. Ўзбекистон ССР Конституциясининг 50-моддаси қуйидаги тарзда баён қилинсин:

«50-модда. Ўзбекистон ССРнинг қуйидаги Министрликлари иттифоқ-республика Министрликларидир:

Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги;
Геология министрлиги;
Соғлиқни сақлаш министрлиги;
Ташқи ишлар министрлиги;
Маданият министрлиги;
Енгил саноат министрлиги;
Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги;
Монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрлиги;
Гўшт ва сут саноати министрлиги;
Мудофаа министрлиги;
Озиқ-овқат саноати министрлиги;
Бинокорлик материаллари саноати министрлиги;
Алоқа министрлиги;
Қишлоқ хўжалиги министрлиги;
Савдо министрлиги;
Молия министрлиги;
Пахта тозалаш саноати министрлиги;
Энергетика ва электрлаштириш министрлиги».

6. Ўзбекистон ССР Конституциясининг 51-моддаси қуйидаги тарзда баён қилинсин:

«51-модда. Ўзбекистон ССРнинг қуйидаги Министрликлари республика Министрликларидир:

Автомобиль транспорти ва тош йўллар министрлиги;
Коммунал хўжалик министрлиги;
Маҳаллий саноат министрлиги;
Жамоат тартибини сақлаш министрлиги;
Маориф министрлиги;
Социал таъминот министрлиги;
Қурилиш министрлиги;
Ғалла маҳсулотлари ва аралаш озуқа саноати министрлиги».

7. 55-а-модда текстдан чиқариб ташлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Ё. НАСРИДДИНОВА.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Р. САХИБОЕВ.

1965 йил 19 октябрь
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ҚАРОРИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ РАИСИНИНГ ЎРИНБОСАРЛАРИНИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАРИНИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ МАТЕРИАЛ-ТЕХНИКА ТАЪМИНОТИ БОШ БОШҚАРМАСИ БОШЛИҒИНИ ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Совети **қарор қилади:**

Ўртоқ Акром Рустамович **Хўжаев** Ўзбекистон ССР Министри вазифасидан озод қилиниб, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг Ўринбосари қилиб тайинлансин;

Ўртоқ Саидкарим **Зиёдуллаев** Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг Ўринбосари, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Давлат план Комитетининг (ЎзССР Госплани)нинг Раиси қилиб тайинлансин;

Ўртоқ Ҳабибулла Тўлаганович **Тўлаганов** Ўзбекистон ССР Геология министри қилиб тайинлансин;

Ўртоқ Фозил **Кўконбоев** Ўзбекистон ССР Енгил саноат министри қилиб тайинлансин;

Ўртоқ Абдужаббор **Абдураҳмонов** Ўзбекистон ССР Маҳаллий саноат министри қилиб тайинлансин;

Ўртоқ Ғози Собирович **Собиров** Ўзбекистон ССР Монтаж ва махсус қурилиш ишлари министри қилиб тайинлансин;

Ўртоқ Йўлдош **Мамажонов** Ўзбекистон ССР Гўшт ва сут саноати министри қилиб тайинлансин;

Ўртоқ Аъзам **Хўжаев** Ўзбекистон ССР Озиқ-овқат саноати министри қилиб тайинлансин;

Ўртоқ Абдусаттор Каримович **Каримов** Ўзбекистон ССР Бинокорлик материаллари саноати министри қилиб тайинлансин;

Ўртоқ Фаҳмуддин **Хўжаев** Ўзбекистон ССР Пахта тозалаш саноати министри қилиб тайинлансин;

Ўртоқ Пётр Васильевич **Каймаков** Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Материал-техника таъминоти Бош бошқармасининг бошлиғи қилиб тайинлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Ё. НАСРИДДИНОВА.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Р. САХИБОЕВ.

1965 йил 19 октябрь.
Тошкент шаҳри.

ТУРСУНОЙ ОХУНОВА УЧ НОРМА БАЖАРДИ

ПАХТА (ЎзТАГ). Янгийўл районидаги Киров номли колхознинг мамлакатда донг чиқарган атоқли механизатори, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Турсуной Охунова машинада пахта териш бўйича уч мавсум нормасини бажарди. У агрегат бункеридан ҳозиргача 225 тонна «оқ олтин» тўкиб, юзлаб теримчининг ишини бажарди.

Унинг эри Султон Шерматов ҳам съезд олди мусобақасида ўз мажбуриятини муддатидан олдин бажарди. У мавсум бошидан буён машинада 60 тонна «оқ олтин» териб берди. Хотини тергандан камми? Албатта кам. Гап шундаки, У колхоз раиси бўлиб ишлаётир. Лекин тажрибали механизатор бўлгани сабабли йиғим-терим ишига ўз ҳиссасини қўшмаслиги мумкинми ахир? Колхоз раиси асосий ишдан бўш вақтларида машина билан хўжалик пахтазорларида пахта теради.

Бригаданинг коллективи гектар бошига 40 центнердан ҳосил йиғиштириб олишни тамомламоқда. Далада ҳали пахта кўп. Пахтачиликни комплекс механизациялаш ташаббускорларидан бири бўлган Турсунойнинг бригадасида эгатларда тўкилиб қолган пахтани механик подборщик териб олмоқда, кўрак эса, кўрак териш машиналари билан йиғиштириб олинади.

ХОРАЗМНИНГ 290 МИНГ ТОННА ПАХТАСИ

УРГАНЧ, 19 октябрь. (ЎзТАГ). Хоразм колхозлари давлатнинг пахта сотиш бўйича берган йиллик план-заказини адо этдилар. Улардан 290 минг тонна биринчи сорт пахта қабул қилинди. Янгиариқ, Хева, Урганч ва Ҳазорасп сингари юқори ҳосилли районларнинг деҳқонлари ғалабага катта ҳисса қўшдилар. Хоразмлик «оқ олтин» усталари деҳқончиликни интенсив бошқариб, мамлакатда энг юқори ҳосил етиштирмоқдалар. Ҳозиргача ҳар гектар ердан 29 центнер пахта териб олинди.

«Оқ олтин» терими эса, давом этмоқда. Янгиариқ районидаги Киров номли, Ҳазорасп районидаги Наримонов номли, Урганч районидаги Ленин номли колхозлар ва бошқа хўжаликлар ҳозирдаёқ 33-35 центнердан хирмон кўтардилар. Хоразм область партия комитетининг секретари Б. Раҳимов ЎзТАГ мухбири билан суҳбатда бундай деди:

Хоразмликларнинг меҳнатдаги зафарига областимиз колхозларига давлат кўрсатган катта моддий техника ёрдами, партия ва ҳукуматнинг пахтакорлар эҳтиёжлари тўғрисида қилаётган кундалик ғамхўрлиги туфайли эришилди. Хўжаликлар кўпгина минерал ўғит олди, техника сотиб олишга ва, жумладан, Тошсоққа ва Қиличбой республикалараро магистрал ирригация системаларини қуришга кўплаб кредит ажратиб берилди. Бу йил Амударё этагида ишга туширилган энг йирик бош гидроузеллар ана шу жойларда азалдан давом этиб келган сув танқислигига барҳам берди.

Партия ташкилоти КПСС Марказий Комитети март Пленуми қарорларини бажара бориб, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришига раҳбарликни такомиллаштирди, колхозларни тажрибакор кадрлар билан мустаҳкамлади. Колхозчиларнинг моддий манфаатдорлигини оширишда ҳам кўп иш қилинди. Колхозларда комплекс механизациялашган бригада ва звенолар кўплаб тузилди, хўжалик ҳисоби ва меҳнатга ҳақ тўлашнинг нарядсиз аккорд-мукофот тартиби кенг жорий этилди.

Хоразм далаларида ҳали пахта оппоқ очилиб ётибди. Ҳозир 1.500 комбайн ҳосилни териб олмоқда, шу агрегатларнинг бункеридан 65 минг тонна «оқ олтин» тўкилди. Шу кунларда йиллик планнинг уч ярим процентига етказиб пахта тайёрланмоқда.

Хоразмликлар КПССнинг бўлажак XXIII съезди шарафига 100 минг гектар ернинг ҳар гектаридан илгари ваъда қилинганидек 32 центнер эмас, балки 35 центнер пахта олишга бел боғлаб қўйдилар. Мўл ҳосил колхозларнинг даромадига даромад қўшмоқда. Хоразм хўжаликлари бу йил сотилган пахтанинг ўзидан 250 миллион сўм даромад оладилар, шундан 16 миллион сўми юқори сортлар билан топширилган пахта эвазига олинади. Хоразмда миллионер бўлмаган колхоз қолмайди.

УЗУМ СОТИШ ПЛАНИ БАЖАРИЛДИ

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг «Ўзгоссадвинконсерва» комитетига қарашли Тошкент областидаги совхозлар давлатга узум сотиш планини муддатидан олдин бажардилар. 22 минг 725 ўрнига 22 минг 730 тонна юқори сифатли узум сотилди. Хўл мева йиғиш ва давлатга топшириш плани эса 115,9 процент адо этилди. Боғбонларимиз мамлакатимизнинг саноат шаҳарлари меҳнаткашларига мева жўнатиш юзасидан берилган топшириқни ҳам муваффақиятли равишда ошириб бажардилар.

КПСС XXIII съездини меҳнат ғалабалари билан кутиб олиш учун курашаётган боғбонлар мева йиғиш ва давлатга сотишни қизғин давом эттирмоқдалар.

ПОЙТАХТИМИЗДАГИ ремонт-экскаватор заводи меҳнатсеварлари зиммасига сафдан чиққан агрегатларни яна тиклаш вазифаси юклатилган. Ремонтчилар КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленуми қарорларига амал қилган ҳолда меҳнат қилиб зафар кетидан зафар қучмоқдалар. Корхонада экскаваторлар ремонти сифати яхшиланмоқда, топшириқлар ортиғи билан адо этилмоқда. Суратда: пешқадам ремонтчилардан (олдинда чапдан) А. Бергер, В. Давидов (иккинчи қаторда чапдан) В. Погорелов ва Е. Абдукаримов ўртоқлар.

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 19 ОКТЯБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Районлар	Бир кунда	Мавсум бошидан бери	Шу жумладан бир кунда машина терими	Мавсум бошидан бери
ОРЖОНИКИДЗЕ	—	119,21	—	116,10
ЎРТА ЧИРЧИҚ	0,09	109,93	0,03	111,42
ОҚҚЎРҒОН	0,06	109,87	0,02	129,58
ЮҚОРИ ЧИРЧИҚ	0,13	108,79	—	121,00
КАЛИНИН	0,28	105,46	0,14	70,22
БЎКА	0,11	105,42	0,06	112,17
Янгийўл	0,45	97,43	1,72	86,99
Бекобод	0,36	91,89	0,21	93,72
ОБЛАСТЬ БЎЙИЧА:	0,18	104,79	0,31	108,54

* * *

Республикамиз областларида 19 октябргача қуйидагича пахта тайёрланди. (Планга нисбатан процент ҳисобида). Биринчиси — мавсум бошидан бери, иккинчиси — машина терими.

Хоразм — 99,20, 72,42; Сурхондарё — 93,53, 92,29; Қашқадарё — 93,10, 37,01; Самарқанд — 92,65, 68,75; Фарғона — 89,82, 86,28; Бухоро—87,86, 27,39; Қорақалпоғистон АССР — 85,04, 62,61; Андижон — 84,23, 72,44; Сирдарё — 79,35, 100,03.

Республикада бир кунда 0,88, мавсум бошидан бери 89,69 процент пахта тайёрланди. Машина терими плани 79,98 процент бажарилди.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ОЛТИНЧИ СЕССИЯСИ

САНОАТНИ БОШҚАРИШНИ ЯХШИЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси депутат Р. ҚУРБОНОВ доклади

Депутат ўртоқлар!

КПСС Марказий Комитетининг сентябрь Пленуми ва СССР Олий Советининг VI сессияси саноатни бошқаришни яхшилаш, планлаштиришни такомиллаштириш ва саноат ишлаб чиқаришини иқтисодий жиҳатдан рағбатлантиришни кучайтириш масаласини қараб чиқдилар. КПСС Марказий Комитети Пленуми ва СССР Олий Советининг қарорлари партиямизнинг, давлатимизнинг ҳаётида, бутун совет халқининг ҳаётида, мамлакатимизда коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтириш учун курашда жуда катта аҳамиятга эгадир. Бу қарорлар ленинча бош йўл изчиллик ва қатъият билан амалга оширилаётганлигидан далолат беради.

Бу қарорлар экономикага раҳбарлик қилишда волюнтаризм ва субъективизмни бартараф қилишга қаратилган бўлиб, коммунистик қурилиш буюк ишини ижтимоий тараққиётнинг объектив қонунлари талабларини эътиборга олиб, ғоят илмий реалистик асосда олиб бориш учун шарт-шароит вужудга келтиради.

Ўртоқ А. Н. Косигин ва ўртоқ К. Т. Мазуровнинг докладларида, ўртоқ Л. И. Брежневнинг нутқида ва бошқа ўртоқларнинг КПСС Марказий Комитети Пленумида ҳамда СССР Олий Советининг сессиясида сўзлаган нутқларида планлаштиришнинг ва саноатни бошқаришнинг ҳозир амалда бўлган системасидаги камчиликлар очиб ташланди ва халқ хўжалигига раҳбарлик қилишнинг ленинча принципларини ривожлантиришда олға қараб қўйилган янги қадам бўладиган, КПСС Марказий Комитетининг шундан олдинги — октябрь, ноябрь ва март Пленумлари партия ва бутун мамлакат ҳаётига киритган янгиликларнинг мантиқий давоми ва ривожи бўладиган тадбирларни кўриш зарур эканлиги жуда пухта асослаб берилди.

Пленумнинг КПСС XXIII съездини чақириш тўғрисидаги қарорини совет халқи зўр мамнуният билан кутиб олди. Партиянинг съезди катта тарихий аҳамиятга эга воқеа бўлиб, совет жамияти ҳаётида, коммунизм қуриш учун курашда янги даврни бошлаб беради.

КПСС Марказий Комитетининг Пленумида ва СССР Олий Советининг сессиясида мамлакатимиз халқ хўжалигининг ривожланиши тўғрисида ажойиб рақамлар келтирилди. Бу рақамлар барча совет кишиларини қувонтиради. Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам партия Программасида қўйилган вазифаларни амалга ошира бориб, республика экономикаси ва маданиятини ривожлантиришда муайян муваффақиятларни қўлга киритдилар.

Мамлакатимизнинг экономикасида саноат етакчи ўринни эгаллайди. Ялпи ижтимоий маҳсулотнинг қарийб 60 проценти саноат ҳиссасига тўғри келади. Республика Госпланининг дастлабки ҳисобларига қараганда, етти йиллик контроль рақамларининг саноат маҳсулоти умумий ҳажми бўйича топшириқлари оширилиб бажарилади.

1965 йилда саноатнинг ялпи маҳсулоти 1958 йилдагига нисбатан қарийб 1,8 баравар ортади.

Халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқариш анча ортади.

Республика саноатининг тараққиёти ва унинг энг янги машина-ускуналар билан қуроллантирилиши тез суръатлар билан бормоқда. Етти йиллик мобайнида саноатга шундан олдинги етти йилликдагига нисбатан қарийб 3 баравар кўп капитал маблағ сарфланишини айтиб ўтиш кифоядир. Бу эса, саноатнинг асосий ишлаб чиқариш фондларини анча янгилаб олиш имконини берди. Бу фондлар 1965 йилнинг охирига келиб 1958 йилдагига нисбатан 2,5 баравар кўпаяди. Шу йиллар ичида 142 та йирик саноат корхонаси қурилди. Ишлаб турган корхоналарнинг кўпи реконструкция қилинди ва замонавий машина-ускуналар билан таъминланди. Республикада газ саноати, замонавий бинокорлик индустрияси тамомила янгидан барпо этилди.

Етти йиллик даврида саноат ишлаб чиқаришининг структураси тамомила ўзгарди. Химия саноати, рангли металлургия, машинасозлик, бинокорлик материаллари саноатининг ялпи маҳсулотнинг умумий ҳажмидаги салмоғи ошди.

Республиканинг қишлоқ хўжалигини ва унинг асосий тармоғи бўлган пахтачиликни ривожлантиришда катта муваффақиятларга эришилди. Кейинги 6 йил ичида шундан олдинги олти йилдагига нисбатан пахта етиштириш йилига ўртача ҳисобда 504 минг тонна ёки қарийб 20 процент ошиб борди. Умуман етти йиллик мобайнида республикамиз ижтимоий фондга қарийб 23,5 миллион тонна пахта беради. Бу муваффақиятлар сув хўжалиги қурилиши соҳасида амалга оширилган катта ишларнинг, қишлоқ хўжалигини, жумладан пахтачиликни қудратли замонавий техника билан таъминлашнинг натижасидир. Бу эса, пахтачиликни комплекс механизациялашни амалга оширишни ва прогрессив агротехникани жорий қилишни, сув хўжалиги қурилиши соҳасида катта ишларни бажаришни таъминлайди. Ҳозирги вақтда кучли тракторлар, мукаммал сеялкалар, культиваторларгина эмас, балки икки ва тўрт қаторли пахта териш машиналари, тўкилган пахтани териб олувчи механизмлар ва бошқа кўп машиналар пахтакорларга хизмат қилмоқда.

Бу йил сув танқислиги натижасида вужудга келган қийин шароитларга қарамай, колхозчилар, совхоз ишчилари, мутахассисларнинг, Ўзбекистондаги барча меҳнаткашларнинг фидокорона меҳнати туфайли, КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукуматининг, мамлакатимиздаги қардош халқларнинг жуда катта ёрдами туфайли республикада мўл пахта ҳосили етиштирилди. Бу ҳосил Ватанга камида 3 миллион 650 минг тонна юқори сифатли пахта топшириш юзасидан олинган мажбуриятнинг бажарилишини таъминлайди.

Колхоз ва совхоз далаларида пахта тайёрлаш планини Улуғ Октябрнинг 48 йиллигигача бажариш учун бошланган мусобақа кенг авж олиб кетди. Республика колхоз ва совхозлари давлатга шу кунгача 3230 минг тонна пахта сотиб, планни 89,7 процент бажардилар. Тошкент областининг колхоз ва совхозлари пахта сотиш планини мисли кўрилмаган қисқа вақт ичида — 14 октябргача шараф билан бажардилар ва ҳозирги вақтда бутун ҳосилни тезликда йиғиб-териб олиш учун кураш олиб бормоқдалар. Хоразм области планни бажарганлиги тўғрисида рапорт берди.

Республикадаги кўп районлар, неча юзлаб колхоз ва совхозлар планни бажариб бўлдилар ва энди ликда давлатга пландан ташқари пахта сотмоқдалар. Бу — Ўзбекистон пахтакорларининг партия ва ҳукуматнинг социалистик қишлоқ хўжалигини ривожлантириш тўғрисидаги ғамхўрлигига жавобидир.

Ўзбекистон колхоз ва совхозлари бу йил давлатга 180 минг центнердан кўп пилла топшириб, планни 109 процент бажардилар. Қоракўл тери тайёрлаш плани 108 процент бажарилди. Сабзавот, полиз маҳсулотлари, мева, узум ва бошқа кўпгина маҳсулотлар тайёрлаш ўтган йилдагидан яхшироқ бормоқда.

Бутун мамлакатда бўлганидек, республикамизда ҳам халқнинг турмуш даражасини ошириш юзасидан катта тадбирлар амалга оширилмоқда.

Етти йиллик мобайнида республикада 12 миллион квадрат метр ҳажмида уй-жой қурилди. Бунинг маъноси шуки, ана шу йиллар ичида аҳолининг тахминан тўртдан бир қисми янги уйларга кўчиб чиқди ва ўзининг уй-жой шароитини яхшилаб олди. Фан, маориф ва маданиятни ривожлантириш соҳасида кўп иш қилинди. Меҳнаткашларнинг соғлиғини сақлаш ва маишатини яхшилаш соҳасида катта-катта тадбирлар амалга оширилди.

Республика халқ хўжалигини ривожлантиришда эришган муваффақиятларимиз шак-шубҳасиздир. Аммо, мавжуд имкониятларимиздан тўла-тўкис фойдаланилмаётир. Саноат ишлаб чиқаришини ривожлантириш суръатлари асосий ишлаб чиқариш фондларини ўстириш суръатларидан орқада қолмоқда. Миллий даромад ва асосий ишлаб чиқариш фондларининг ҳар бир сўми ҳисобига ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш кейинги йилларда бирмунча камайиб кетди.

Етти йиллик планда республика индустриясини ривожлантиришга доир бир қанча энг муҳим топшириқлар бажарилмай қолмоқда. Бу гап, аввало, енгил саноат ва озиқ-овқат саноатига, шунингдек бинокорлик материаллари саноатига таааллуқлидир. Чунончи халқ хўжалиги кенгашининг айби билан Хоразм областида пахтани қайта ишлайдиган қўшимча корхоналар қурилмади. «Средазирсовхозстрой» (ўртоқ Саркисов) Сирдарё областида янги совхозлар қурганн ҳолда, пахта тозалаш заводлари қурилишига эътибор бермади. Бунинг натижасида хом пахтанинг узоқ жойларга ташилиши қимматга тушмоқда.

Янгидан ишга туширилган корхоналарнинг қуввати суст ўзлаштирилмоқда. Фарғонадаги азотли ўғитлар заводи лойиҳада белгиланган қувватидан йилига 25 минг тонна селитрани кам тайёрлаб бермоқда. Фарғона нефтни қайта ишлаш заводида экстракцион бензин ишлаб чиқариш қувватидан 22 процент, Ташкенткабель заводида алоқа кабели ишлаб чиқарувчи қувватдан 56 процент фойдаланилмоқда. Бундай мисолларни кўп келтириш мумкин.

Капитал қурилишни планлаштириш ва лойиҳалаштириш ишида жиддий нуқсонлар бор. Маблағлар жуда кўп объектларга тарқатиб юборилмоқда. Бу эса, янги ишлаб чиқариш қувватларини, уй-жой ва маданий-маиший биноларни ишга тушириш муддатларини орқага суриб юборади. Қурилиш ишлари тўхтатиб қўйилган объектларда 15 миллион сўмга яқин маблағ ҳаракатсиз ётиб қолди ва ўрнатилмаган машина-ускуналарнинг нормадан ташқари запасларида 20 миллион сўмдан ортиқ маблағ бекор ётибди. Лойиҳалаштириш ишида кўпинча жиддий хато ва нуқсонларга йўл қўйилади. Бу эса сметаларнинг қайтадан кўриб чиқилишига ва қурилишнинг қимматлашиб кетишига сабаб бўлмоқда. Фарғонадаги азотли ўғитлар заводи сметада кўрсатилганидан 8,8 миллион сўм, Самарқанддаги суперфосфат заводи қурилиши қиймати 36 процент ошиб кетди.

Ижтимоий меҳнат унумдорлигини доимо ошириб бориш саноатни ва бутун халқ хўжалигини ривожлантириш учун ҳал қилувчи аҳамиятга эга. Бу — маҳсулот чиқаришни кўпайтириш ва унинг таннархини камайтиришнинг, ишлаб чиқариш рентабеллигини ошириш, халқ фаровонлигини яхшилашнинг асосий манбаидир. Лекин етти йиллик планнинг меҳнат унумдорлигини ошириш ҳақидаги топшириғи республикада фан ва техника ютуқларининг суст жорий қилинаётганлиги, янгидан ишга туширилаётган янги қувватлар суст ўзлаштирилаётганлиги, малакали кадрлар ўз вақтида тайёрланмаётганлиги орқасида бажарилмай қолмоқда.

Ижтимоий меҳнатдан, корхоналарда ишлаб чиқариш майдонларидан фойдаланиш, машина-ускуналар, хом ашё, электр энергияси ва материаллардан фойдаланишдаги нуқсонлар давлатга катта зарар етказмоқда. Халқ хўжалиги кенгашининг корхоналари ўтган йили 11,3 миллион сўмлик унумсиз харажатларга йўл қўймаганларида, шунингдек планда кўрсатилмаган 3,1 миллион сўмлик турли нобудгарчиликларни қилмаганларида, анча кўп фойда келтиришлари мумкин эди.

Планлаштириш ва иқтисодий стимуллардан фойдаланишдаги жиддий камчиликлар ижтимоий ишлаб чиқаришни ривожлантириш ва унинг самарасини ошириш суръатларига салбий таъсир кўрсатмоқда. Планлаштиришни такомиллаштириш юзасидан ишлаб чиқилган ва КПСС Марказий Комитетининг Пленуми маъқуллаган тадбирлар мамлакат халқ хўжалигини ривожлантиришнинг перспектив планлари ролини оширишни, давлатнинг планли раҳбарлигини корхонанинг хўжалик мустақиллиги ва ташаббуси билан бирга тўғри қўшиб олиб боришни таъминлашни кўзда тутади. Эндиликда энг муҳим топшириқлар йилма-йил тақсимлаб қўйиладиган беш йиллик план халқ хўжалигига планли раҳбарлик қилишнинг асосий формаси бўлиб қолади. Корхоналар ҳам ўзларининг ишлаб чиқариш-хўжалик фаолиятларини беш йиллик планлар негизига қуришлари лозим. Шундай қилинганида, фан ва техника ютуқларини ишлаб чиқаришга изчиллик билан жорий этиб бориш, ишлаб чиқаришни барқарор ихтисослаштириш ва кооперативлаштиришни таъминлаш, маҳсулотнинг янги турларини ишлаб чиқаришга ўз вақтида тайёргарлик кўриш мумкин бўлади.

Бизнинг планларимиз жамиятнинг мавжуд ва олдиндан аниқлаб билиб олинган эҳтиёжларини аниқ ҳисобга олиш, мавжуд имконият ва ресурсларни яхши билишга асосланиб тузилиши лозим. Шу вақтгача саноатга раҳбарлик қилишда иқтисодий методларга зиён етказилган ҳолда, маъмурий методларга кўпроқ ўрин берилди. КПСС Марказий Комитетининг Пленуми ишлаб чиққан тадбирлар ана шу жиддий камчиликни йўқотишга қаратилган. Халқ хўжалигини ривожлантиришни планлаштириш чинакам илмий асосда бўлиши, планлаштиришда ўзбошимчалик ва субъективизм кўринишларига барҳам берилиши керак. КПСС Марказий Комитетининг Пленуми корхоналар ишини ҳаддан ташқари чегаралаб қўйишга барҳам беришни, корхонага юқоридан тасдиқлаб бериладиган план топшириқлари сонини қисқартиришни, уларга ишлаб чиқаришни ривожлантириш ва такомиллаштириш учун зарур восита ва маблағлар бериб қўйишни, фойда, нарх, мукофот, кредит сингари энг муҳим иқтисодий воситалардан фойдаланишни яхшилашни мақсадга мувофиқ, деб топди.

Ўтган йили Халқ хўжалиги кенгаши ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш планини 102,1 процент, меҳнат унумдорлигини ошириш планини 102,4 процент бажарди, маҳсулот таннархини пландан ташқари 6,8 миллион сўм миқдорида камайтирди. Юзаки қараганда, ҳамма иш жойида ва ходимларни мукофотлаш керакдек туйилади. Ваҳолонки Халқ хўжалиги кенгаши 5,3 миллион сўм кам фойда берди. Маълум бўлишича, бир қанча корхоналарнинг раҳбарлари «ялпи» маҳсулот ишлаб чиқариш планини бажариш кетидан қувиб, фойда келтириши ёки келтирмаслигини реализация қилиниши-қилинмаслигини ўйлаб-нетиб турмай маҳсулот ишлаб чиқара берганлар ва бунинг учун лозим даражада жавобгар бўлмаганлар.

Баъзи корхоналар ва хўжалик ташкилотларининг раҳбарлари пул маблағлари ва моддий бойликларни ўринсиз сарфлаш эвазига бўлса ҳам ишлаб чиқариш планини бажаришга интилмоқдалар. Бунинг натижасида оборот маблағларни «еб қўймоқдалар». Кейинги олти йил мобайнида саноат корхоналаридаги ўз оборот маблағлари етишмовчилигини қоплаш учун бюджет ҳисобидан ва халқ хўжалигида вужудга келадиган фондларнинг бир қисмидан 370 миллион сўмдан зиёд маблағ ажратиб берилди. Ҳолбуки, бу маблағлардан ишлаб чиқарувчи кучларни ривожлантириш ва меҳнаткашларнинг моддий фаровонлигини ошириш тадбирлари учун фойдаланиш мумкин бўлар эди. Шу билан бирга, корхоналарда товар-моддий бойликларнинг катта запаслари тўпланиб қолиб, уларнинг обороти жуда секинлашиб кетди. Эндиликда корхоналар зарур бўлиб қолган тақдирда банк кредитидан фойдаланиб ўз оборот маблағларининг етишмовчилигини ўзлари тўлдиришлари керак.

Ҳозирги вақтда капитал маблағ давлат бюджетидан қайтариб олмаслик шарти билан берилмоқда. Корхоналарнинг раҳбарлари капитал маблағларнинг яхши самара бериши тўғрисида кўпинча ғам емайдилар. Капитал қурилиш учун қайтариб олмаслик шарти билан маблағ беришдан узоқ муддатли кредит беришга ўтиш аҳволни тубдан ўзгартиради. Ўрнатилмаган асбоб-ускуналарнинг сони ҳозир йилдан-йилга кўпаймоқда. Асбоб-ускуналар банк кредити ҳисобига сотиб олинадиган бўлганда эса, корхона ва қурилишларнинг раҳбарлари машина-ускуналарни сотиб олиш керакми-йўқми, уларни қачон ва қанча миқдорда олиш керак, шу машина-ускуналарни сотиб олиш ўзини оқлайдими, деган масалалар устида жиддий бош қотирадиган ҳамда машина-ускуналарни тезроқ ишга тушириш чораларини кўрадиган бўлади.

Саноатдаги асосий фондлардан фойдаланиш самараларини оширишни рағбатлантиришнинг иқтисодий чоралари ҳам катта аҳамиятга эга.

Бу фондлар жуда тез кўпаймоқда. Лекин улардан кўпинча қониқарсиз фойдаланилмоқда. Ишлаб чиқариш фондлари учун ҳақ тўлашнинг жорий этилиши корхона раҳбарларини улардан фойдаланишни яхшилаш чораларини кўришга мажбур қилади.

Корхоналар ва ташкилотлар коллективларини моддий рағбатлантириш масаласининг аҳамияти ҳам катта. Шу вақтга қадар корхона фонди оз миқдорда ташкил этилар эди. Халқ хўжалиги кенгаши корхоналарининг қарийб ярми ўтган йили бундай фондга эга эмас эди. Бунинг устига пландан ташқари олинган фойдадан 30 процентдан тортиб 60 процентгача маблағ ажратилгани ҳолда планда кўрсатилган фойдадан бу фондга жуда оз миқдорда маблағ ажратилар эди. Корхоналар оптемаль план олишдан манфаатдор бўлмай қолар эди.

Ўтган йили Халқ хўжалиги кенгаши бўйича ходимларни якка тартибда мукофотлаш, санаторий ва дам олиш уйларига йўлланмалар олиб бериш, бир йўла ёрдам кўрсатиш учун саноат-ишлаб чиқаришда банд бўлган ҳар бир ходимга ўрта ҳисобда атиги 10 сўм 30 тийин сарф қилинган. Ишлаб чиқаришни ривожлантириш ва янги техникани жорий этишга мўлжалланган корхона фондига ҳам жуда оз маблағ ажратиб берилган эди. 1964 йилда Халқ хўжалиги кенгаши бўйича шу мақсад учун атиги 1,6 миллион сўм сарф қилинди.

Корхоналарнинг фондларига маблағ ажратиш тартиби ўзгартирилаётганлиги корхона раҳбарлари ва коллективларида ишлаб чиқаришнинг реал планларини белгилаш ва фойда олиш планини бажаришдан манфаатдорликни вужудга келтиради.

Планлаштиришни такомиллаштириш ва саноат ишлаб чиқаришини иқтисодий рағбатлантиришни кучайтириш юзасидан КПСС Марказий Комитети Пленуми қабул қилган чоралар саноатга тармоқлар бўйича марказлаштирилган раҳбарликни кучайтириш билан бир қаторда корхоналарнинг оператив мустақиллиги ва ташаббускорлигини кенгайтириш учун зарур шарт-шароитларни яратиб беради. Хўжалик ҳисоби, планлаштириш ва хўжалик юритишда нарх, фойда, мукофот, кредит сингари иқтисодий воситалардан кенг фойдаланиш, корхоналарни ишлаб чиқаришни ўстириш ва техникани такомиллаштиришдан, маҳсулот сифатини узлуксиз яхшилаб бориш ва ишлаб чиқаришнинг рентабеллигини оширишдан кўпроқ манфаатдор қилиш социалистик хўжалик системасининг афзалликларидан тўлароқ фойдаланиш имконини беради ва коммунистик қурилиш вазифаларини муваффақиятли ҳал этишга ёрдам кўрсатади.

СССР Министрлар Совети социалистик давлат ишлаб чиқариш корхонаси тўғрисидаги Низомни тасдиқлади. Бу Низомга мувофиқ, корхоналарнинг ҳуқуқлари ва хўжалик мустақиллиги анча кенгайтирилади. Масалан, шу вақтга қадар корхона учун юқоридан оборот маблағларининг умумий ҳажми белгиланибгина қолмасдан, балки уни қандай тақсимлаш ҳам икир-чикирларигача кўрсатиб берилар эди. Эндиликда корхоналарга фақат оборот маблағларининг умумий нормативи белгилаб берилади. Бу маблағларни нималарга ва қанча миқдорда сарфлаш масаласини корхона раҳбарларининг ўзлари ҳал қиладилар. Амморгизация маблағларини ишлатишда, ортиқча ва ишлатилмаётган машиналар ҳамда асосий фондларнинг бошқа турларини реализация қилишдан олинган маблағлардан фойдаланишда ҳам корхоналарнинг ҳуқуқлари кенгайтирилади.

Болалар боғчалари, яслилар, пионер лагерлари, маданий-маиший объектлар, уй-жой бинолари, ишлаб чиқариш объектларини ўзларининг рағбатлантириш фондлари ҳисобига қуриш масалаларини корхоналар мустақил ҳал қила берадилар.

Корхона раҳбарларига белгиланган иш ҳақи фонди доирасида ходимлар меҳнатига ҳақ тўлашнинг ишбай, вақтбай ёки аккорд системасини жорий этиш, корхона структураси ва штатларини ҳамда маъмурий-хўжалик харажатлари сметасини мустақил равишда тасдиқлаш ҳуқуқи берилади.

Хўжалик шартномаларининг роли ва аҳамияти ортиб бормоқда. Хўжалик шартномаси ва уни албатта бажариш корхоналарнинг ишида ҳамда бошқа хўжалик ташкилотлари билан ўзаро муносабатларда норма бўлиб қолиши керак.

1957 йилда саноатни бошқариш қайта қурилганлиги ва тармоқлар бўйича бошқаришдан халқ хўжалиги кенгашлари орқали территориал принцип асосида бошқаришга ўтилганлиги ишлаб чиқаришни ихтисослаштириш ва кооперативлаштириш имконини берди, дастлабки пайтларда саноатнинг айрим тармоқларида ишлаб чиқаришни кенгайтириш соҳасида жойлардаги ташаббускорликни авж олдиришда маълум даражада роль ўйнади.

Аммо саноатни бошқаришнинг территориал принципида бир қанча катта камчиликлар ҳам бор эди. Саноат ишлаб чиқариши ўса борган сари бу камчиликлар тобора равшан кўриниб қолди. Республика территориясида даставвал 4 та, кейинчалик 5 та Халқ хўжалиги кенгаши тузилди. Бир тармоқдаги корхоналар тарқоқ равишда бошқариладиган бўлиб қолди. Бу ҳол ишлаб чиқаришни ривожлантириш суръатларига, техника тараққиётига ва саноат ишининг сифат кўрсаткичларига салбий таъсир кўрсатди. Кейинчалик республика Халқ хўжалиги кенгаши, шундан сўнг Ўрта Осиё Халқ хўжалиги кенгаши ва ниҳоят яна республика Халқ хўжалиги кенгаши тузилганлиги аҳволни тузатгани йўқ. Халқ хўжалиги кенгаши турли профиллардаги жуда кўп корхоналарга малакали раҳбарликни амалга ошириш имкониятига эга бўлмай қолди.

КПСС Марказий Комитети Пленуми ва СССР Олий Совети сессияси саноатни бошқаришни яхшилаш юзасидан қарор қабул қилганлиги ва бу қарорда саноатни бошқаришнинг территориал принципидан тармоқ принципига ўтиш кўзда тутилганлиги социалистик хўжалик системасининг афзалликларидан тағин ҳам тўлароқ фойдаланишга ва ҳар бир республиканинг ҳам, умуман бутун мамлакатнинг ҳам экономикасини янада ривожлантиришга ёрдам беради.

Депутат ўртоқлар! Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг кеча бўлиб ўтган пленуми КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленумининг қарорларини якдиллик билан маъқуллади. КПСС Марказий Комитети Пленумининг, СССР Олий Совети олтинчи сессиясининг қарорларига ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети пленумининг қарорига амал қилиб, республика Министрлар Совети қуйидаги иттифоқ-республика министрликлари ва бошқармалари тузиш тўғрисидаги таклифларни Олий Советнинг муҳокамасига тақдим этади:

Ўзбекистон ССР Енгил саноат министрлиги;

Ўзбекистон ССР Пахта тозалаш саноати министрлиги;

Ўзбекистон ССР Озиқ-овқат саноати министрлиги;

Ўзбекистон ССР Гўшт ва сут саноати министрлиги;

Ўзбекистон ССР Бинокорлик материаллари саноати министрлиги;

Ўзбекистон ССР Монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрлиги.

СССР Давлат геология комитети СССР иттифоқ-республика Геология министрлигига айлантирилди. Шу муносабат билан Ўзбекистон ССР Давлат ишлаб чиқариш геология комитетини Ўзбекистон ССР Геология министрлигига айлантириш тўғрисида таклиф киритилади.

Маҳаллий хом ашё асосида ишлайдиган айрим корхоналарни ривожлантириш ва халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқаришни кўпайтириш учун Ўзбекистон ССР Маҳаллий саноат министрлигини тузиш таклиф этилади.

Госплан ва Госстройни иттифоқ-республика органларига айлантириш таклиф этилади.

Сув хўжалиги министрлигини Ўзбекистон ССР иттифоқ-республика мелиорация ва сув хўжалиги министрлигига айлантириш таклиф этилади.

Моддий-техника таъминотига раҳбарлик қилишни таъминламоқ учун Ўзбекистон ССР Моддий-техника таъминоти бош бошқармасини тузиб, унга таъминот фондларини реализация қилишни, тармоқлар ўртасида кооператив тарзда маҳсулот етказиб беришни таъминлаш ишларини топшириш таклиф қилинади.

Айни вақтда Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги кенгашини ва унинг тармоқ бошқармаларини, шунингдек Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Ихтисослаштирилган совхозлар, консерва ва виночилик саноати давлат ишлаб чиқариш комитетини тугатиш таклиф этилади.

СССР Илмий-тадқиқот ишларини координациялаш давлат комитети ўзгартирилиб, СССР Министрлар Советининг Умумиттифоқ фан ва техника давлат комитетига айлантирилганлиги муносабати билан Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Илмий-тадқиқот ишларини координациялаш давлат комитетини тугатиш таклиф этилади.

Иттифоқ-республика министрликлари составида бўлган корхоналарга раҳбарлик қилмоқ учун республика Министрлар Совети қуйидаги бошқарма ва бирлашмалар тузишни мўлжаллайди.

Химия саноати бошқармаси;

Мебель ва ёғочсозлик саноати бошқармаси;

Балиқ хўжалиги бошқармаси;

«Фергананефть» бирлашмаси;

«Бухаранефть» бирлашмаси;

«Узбекуголь» комбинати.

Тармоқ министрликларининг тузилиши фан ва техника муваффақиятлари ҳамда илғор тажрибани жорий қилиш асосида, меҳнатни ташкил этишни яхшилаш ва ишлаб чиқариш маданиятини юксалтириш асосида ишлаб чиқаришга тағин ҳам конкрет раҳбарлик қилишни, ишлаб чиқаришни такомиллаштириб боришни, ишлаб чиқарилаётган маҳсулот сифатини яхшилаш ва меҳнат унумдорлигини янада оширишни таъминлайди.

Саноатни бошқаришнинг янги системасига уюшқоқлик билан ўтиш керак. Саноатнинг нормал ишлашини таъминлаш, 1965 йилни муваффақиятли суратда туғаллаш ва янги йилда планли ишлашга эришиш лозим.

Министрликлар саноат корхоналарини бошқаришни ўз қўлларига олганларига қадар Халқ хўжалиги кенгаши ва саноат бошқармасининг ҳозир ишлаб турган бошқа органлари ўзларига топширилган вазифаларни бажара беришлари ва ташкилотчилик ишларини сусайтирмасликлари керак.

Саноатни бошқариш яхшиланаётганлиги, хўжаликка раҳбарлик қилишнинг иқтисодий методлари кучайтирилаётганлиги планлаштирувчи органлар олдига қўйиладиган талабларни оширмоқда. Госплан хўжалик қурилишини илмий асосда планлаштирувчи чинакам штаб бўлиб қолмоғи керак.

Территориялар бўйича тўғри планлаштириш, табиий ресурслардан, ишчи кучларидан, энергетика ва бошқа ресурслардан комплекс фойдаланиш учун Госплан республика халқ хўжалигини ривожлантириш планига иттифоқ республика ва республика қарамоғидаги саноат тармоқларини ҳам қўшиб тузади, шунингдек республика территориясида бўлган умумиттифоқ қарамоғидаги корхоналарнинг ишлаб чиқариш планлари лойиҳалари юзасидан таклифларни ишлаб чиқади.

Депутат ўртоқлар! КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети яқинда қарор қабул қилдилар. Бу қарорда планлаштириш, капитал қурилиш, пул билан таъминлаш, меҳнат ва иш ҳақига доир бир қанча масалаларни ҳал этишни қўшимча равишда иттифоқдош республикалар Министрлар Советларига топшириш кўзда тутилади. Иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари СССР министрликлари ва идораларининг республика территориясида жойлашган корхоналар бўйича ишлаб чиққан план лойиҳаларини, янги корхоналарни қуриш, ишлаб турган корхоналарни реконструкция қилиш ва кенгайтириш ҳақидаги топшириқларни, шунингдек ишлаб чиқаришни ривожлантириш ва жойлаштириш схемаларини қараб чиқадилар. Шундай қилиб, демократик централизм принципини хўжаликни бошқаришда изчиллик билан қўлланиб, хўжалик ва маданий қурилиш масалаларини ҳал этишда республика ва маҳаллий органларнинг ролини янада оширишни кўзда тутади. Айни вақтда шу масалаларнинг тўғри, мақсадга мувофиқ равишда ҳал этилиши учун совет ва хўжалик органларининг жавобгарлиги оширилади.

КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленуми ва СССР Олий Совети сессиясининг қарорларини амалга оширишда меҳнаткашлар депутатлари Маҳаллий Советлари катта роль ўйнайдилар.

Маҳаллий саноатни ривожлантиришда Советларнинг роли жуда катта. Ҳар бир Совет ва унинг ижроия комитети ҳозир ўз территориясида қандай корхоналарни ташкил этиш мумкинлигини ўйлаб кўриши, бунинг учун маҳаллий материаллар ва ресурслардан фойдаланиши лозим.

КПСС Марказий Комитети Пленуми қўйган вазифаларни муваффақиятли ҳал этмоқ учун пастдан юқоригача барча давлат ва хўжалик органлари ишининг услуб ва методларини янада такомиллаштириш талаб этилади. Шуни ҳам эътироф қилиш керакки, бир қанча ташкилотларнинг ишида ҳали ҳам бюрократизм ва ишга юзаки қараш ҳоллари мавжуддир. Кўпгина ҳолларда турли мажлислар ўтказиш, ёзма директивалар тузиш орқали фаолиятсизлик, масъулиятсизлик ва баъзан ишга яроқсиз муносабатда бўлишни ниқоблашга уринмоқдалар. Бу — ишлаб чиқаришда бевосита олиб бориладиган ташкилотчилик ишига зарар етказмоқда.

Бошқариш аппаратининг ҳамма звеноларида давлат интизомига қаттиқ риоя қилиш, мақтанчоқлик, маҳаллийчилик ва маҳкамачилик кўринишларини кескин суратда бартараф этиш хўжалик қурилишда муваффақият қозонишнинг зарур шартидир.

Етти йиллик туғалловчи йили планини муваффақиятли бажариш учун социалистик мусобақа тобора кенг авж олмоқда.

Республика саноати тўққиз ой мобайнида планни 102 процент бажарди. Меҳнат унумдорлигини ошириш ва товар маҳсулот таннархини камайтириш плани бажарилди. Бир қанча тармоқларда техника-иқтисодий кўрсаткичлар юзасидан планда белгиланган топшириқлар ошириб бажарилди.

Аммо республикадаги кўпгина корхоналарнинг қониқарсиз ишлаётганлиги ана шу ўртача рақамлар соясида яшириниб қолмоқда. Халқ хўжалиги кенгашининг 8 тармоқ бошқармаси ялпи саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш юзасидан сентябрь ойи планини бажармади. Энергетика ва электрлаштириш министрлиги (ўртоқ Ҳамидов), Қурилиш министрлиги (ўртоқ Иброҳимов), Автомобиль-транспорти ва тош йўллар министрлиги (ўртоқ Стрельцов), Сув хўжалиги министрлиги (ўртоқ Билбас) ва Коммунал хўжалиги министрлиги (ўртоқ Мирзааҳмедов) сентябрь ойи планини бажармадилар. Республикадаги 196 корхона 9 ойлик планни бажармаганлигини корхоналар ишига раҳбарлик ва контролликнинг бўшаштириб юборилганлиги билан гина изоҳлаш мумкин. Резина-техника буюмлари заводи, Навоий химия комбинати, Қувасой цемент комбинати 9 ой мобайнида беш марта планни бажармади, «Полвонтош» нефть кони, Сирдарёдаги бинокорлик материаллари комбинати, Термиз ғишт заводлари бошқармаси ва Урганчдаги бинокорлик материаллари заводи шу вақт ичида 6-7 марта планни бажармади.

План фақат ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш бўйича бажарилса, тасдиқланган номенклатурадаги буюмлар кўрсатилган миқдорда ишлаб чиқарилмаса, саноатнинг ишини қониқарли деб ҳисоблаб бўлмайди.

Ҳозирги вақтда буюмларнинг сифати масаласи алоҳида аҳамиятга эга. Кўпгина корхоналар биринчи сортда маҳсулот ишлаб чиқариш ҳақидаги топшириқларни бажармай келмоқдалар. Шу сабабли меҳнаткашлар ўзларига керакли юқори сифатли буюмларни ҳамиша сотиб олмоқдалар, деб бўлмайди. Корхоналар эса қайтариб юборилган маҳсулотлар, бракни тузатишга катта-катта маблағ сарфлаб, бунинг оқибатида зарар кўрмоқдалар. Бу гап, айниқса, Тошкент тўқимачилик комбинатига, Марғилон ипак комбинатига, «Фарғона» тикувчилик фирмасига тааллуқлидир.

Министрликлар ва идораларнинг раҳбарлари бу йилги планнинг ҳамда етти йиллик план контроль рақамларининг ҳар бир корхона томонидан маҳсулотнинг ҳар бир тури бўйича қандай бажарилаётганлигини қараб чиқишлари ва бу план ҳамда топшириқларнинг барча кўрсаткичлар бўйича сўзсиз бажарилишини таъминлашлари лозим.

Республикада капитал қурилиш плани қониқарсиз бажарилмоқда. Бу соҳада иш натижаларига сарфланган маблағларнинг миқдорига қараб эмас, балки тайёр маҳсулотга, яъни асосий фондларнинг ишга солинишига қараб баҳо бериш лозим. Ваҳолонки, асосий фондларни ишга тушириш тўққиз ойлик плани атиги 73 процент, йиллик план эса 39 процент бажарилди. Уй-жойларни фойдаланиш учун топшириш тўққиз ойлик плани 78 процент бажарилди. Касалхона ва боғча ҳамда яслилар қурилиши мутлақо қониқарсиз бормоқда. Ҳар бир қурилишдаги аҳволни яна бир марта кўздан кечириш ва иш суръатларини жадаллаштириш учун барча чораларни кўриш, планни бажаришда қурилиш ташкилотларига зарур ёрдам кўрсатиш керак.

Кўпгина савдо ташкилотларининг ишида жиддий камчиликлар бор. Сирдарё, Бухоро ва Хоразм областларида товар обороти плани бажарилмади. Савдо шохобчалари суст кенгайтирилмоқда, товар қолдиқлари кўпайиб бормоқда.

Бюджетнинг даромадлар плани 9 ой ичида 104,3 процент бажарилди. Бу эса халқ хўжалиги планида кўзда тутилган барча тадбирларни пул билан узлуксиз таъминлаб туриш имконини берди. Бир қанча министрликлар давлат бюджети олдидаги молиявий бурчларини яхши бажармаётирлар, фойдалардан олинадиган ажратмалар соҳасида катта боқимондалар бўлишига йўл қўймоқдалар. Халқ хўжалиги кенгашининг корхоналари бюджетга 3 миллион 680 минг сўм, Автомобиль транспорти ва тош йўллар министрлиги 2 миллион 920 минг сўм, Алоқа министрлиги 639 минг сўм беролмай қолди. Меҳнаткашлар депутатлари шаҳар ва район Советлари ижроия комитетларининг баъзи раҳбарлари ҳам бюджетнинг даромадлар планини бажаришга зарур даражада эътибор бермаяптилар.

Биз қишлоқ хўжалиги соҳасида ҳам катта вазифаларни ҳал қилишимиз керак. Пахта юзасидан олган мажбуриятимизни бажариш учун курашиб, биз шу билан бирга машина терими планини бажаришга алоҳида эътибор беришимиз керак. Бу йил биз камида бир миллион тонна пахтани машинада териш мажбуриятини ўз зиммамизга олдик. Ҳозирча 800 минг тонна пахта машинада терилди. Олинган мажбуриятни шараф билан бажариш чораларини кўриш лозим. Ҳар бир колхоз ва совхоз, ҳар бир район ва областнинг қишлоқ хўжалик маҳсулотлари бошқа турларини тайёрлаш планини ҳам бажаришини таъминлаш керак. Сурхондарё, Сирдарё ва Фарғона областлари гўшт тайёрлашда, Сирдарё ва Бухоро областлари жун тайёрлашда, Қашқадарё области сабзавот, полиз экинлари, мева ва узум тайёрлашда жиддий суратда орқада қолмоқдалар. Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлашдаги нуқсонларга барҳам бермоқ учун тегишли чораларни кўрмоқ керак. Шоли тайёрлаш суръатларини кучайтиришга айниқса кўп эътибор бермоқ лозим.

Келгуси йилда мўл ҳосил олиш учун замин яратадиган қишлоқ хўжалик ишларига катта эътибор бериш керак. Лекин кузги шудгор ва кузги экинларни экиш ҳали ҳам суст бормоқда, шу вақтгача уруғлик ғамлаб қўйилган эмас. Кўп йиллик ўтларнинг уруғини янчиб олиш туғалланмади.

Чорва мол қишловига тайёргарлик қониқарсиз бормоқда. Қорақалпоғистон, Бухоро, Тошкент ва Андижон областларининг колхоз ва совхозлари ем-хашак тайёрлашда кейинда қолмоқдалар. Чорвачилик биноларини қуриш суст олиб борилмоқда. Ҳар бир районда, ҳар бир хўжаликда чорва мол қишловига тайёргарлик билан боғлиқ бўлган масалаларни қараб чиқиш керак.

Депутат ўртоқлар! Барча совет кишилари каби Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам КПСС Марказий Комитетининг сентябрь Пленуми ишлаб чиққан тадбирларни якдиллик билан маъқулламоқдалар. Завод ва фабрикаларда, қурилишларда ва транспортда, колхоз ва совхоз далаларида партиянинг XXIII съездини муносиб кутиб олиш учун мусобақа кенг авж олмоқда.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг пленуми кеча Ўзбекистон Коммунистик партиясининг XVII съездини 1966 йил 3 мартда чақириш тўғрисида қарор қабул қилди. Республика меҳнаткашлари Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XXIII съездини ва Ўзбекистон Коммунистик партиясининг XVII съездини янги муваффақиятлар билан кутиб олиб, коммунистик қурилиш умумий ишига муносиб ҳиссаларини қўшадилар. Бунга шак-шубҳа йўқ! (Қарсаклар).

* Доклад қисқартириб босилмоқда.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ОЛТИНЧИ СЕССИЯСИ

ЎРТОҚ Р. ҚУРБОНОВ ДОКЛАДИ ЮЗАСИДАН МУЗОКАРАЛАР

Депутат К. С. ПОСПЕЛОВ нутқи

(Ўзбекистон ССР Олий Совети саноат доимий комиссиясининг раиси)

Барча совет кишилари КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленумининг қарорларини якдиллик билан маъқуллаб кутиб олдилар. Партиянинг навбатдаги XXIII съездини чақириш тўғрисидаги хушхабар, саноатни бошқаришни яхшилаш, планлаштиришни такомиллаштириш ва ишлаб чиқаришни иқтисодий рағбатлантиришни кучайтириш соҳасидаги барча чора-тадбирлар ҳамма жойда чуқур мамнуният туйғусини уйғотди.

ССР Иттифоқи Олий Советининг яқинда ўз ишларини тамомлаган олтинчи сессияси партия белгилаган тадбирларни бутун халқимиз маъқуллаганлигининг ёрқин ифодаси бўлди. Бу сессия саноатни бошқариш органлари системасини тармоқ принципига қараб ўзгартириш тўғрисида қарорлар қабул қилди. Бу қарорлар ишлаб чиқаришнинг айрим тармоқлари ўз хусусиятларига кўра тобора кўпроқ ажралиб чиқаётган индустриямизнинг ривожланишидаги объектив тенденцияларга мос бўлиб тушади.

Ўзбекистон ССР Олий Совети саноат доимий комиссияси иш давомида бир қанча масалаларда тез-тез қийинчиликларга учраб турдики, бошқаришнинг шу вақтгача мавжуд бўлиб келган системаси шароитида бу масалаларни ижобий ҳал қилишнинг иложи бўлмади. Чунончи, маиший химияни ривожлантиришда ана шундай қийинчиликка дуч келинди.

КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленумининг қарорлари асосида саноатни бошқаришни яхшилаш тўғрисидаги масалани сессияда муҳокама қилган вақтда ишлаб чиқарилаётган маҳсулот сифати тўғрисида гапирмай ўтиб бўлмайди. Шу йилнинг май ойида доимий комиссия мажлисида Ўзбекистон Халқ хўжалиги кенгаши гўшт, сут саноати корхоналарининг иши муҳокама қилинган эди. Халқ хўжалиги кенгашининг комиссияга тақдим этган маълумотида бу йил ишлаб чиқарилган қаймоғи олинмаган сут маҳсулотлари ва барча хилдаги пишлоқларнинг учдан бир қисми, ишлаб чиқарилаётган барча эритилган сариёғнинг салкам чорак қисми брак қилинганлиги кўрсатилган эди. Тошкент сут комбинати, Гулистон сут заводи, Нукус ва Олмалиқ гўшт комбинатлари ишлаб чиқараётган маҳсулотнинг сифатини яхшиламоқ керак. Маҳсулот сифати тўғрисидаги масаланинг иқтисодий жиҳати бор. Шу сабабли Коммунистик партия билан Совет ҳукумати ўз қарорларида корхонанинг фаолияти натижаларига сотган маҳсулотига, маҳсулотнинг энг муҳим турларини етказиб бериш топшириқларини қандай бажарганлигига ҳамда олган фойдасига қараб баҳо бериш зарур, деб таъкидладилар.

Ишлаб чиқаришни ўстириш суръатларининг жадаллашуви ўз навбатида иш ҳақининг ошишига албатта сабаб бўлади, бу эса халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқаришни тағин ҳам тезроқ кўпайтиришни талаб қилади. Фақат енгил саноатнинг ўзи эмас, шу билан бирга ишлаб чиқариш воситалари ишлаб чиқарувчи саноат ҳам бу вазифани бажаришга актив қўшилган тақдирдагина вазифа муваффақиятли ҳал этилиши мумкин. Маҳаллий саноатни янада ривожлантириш катта аҳамиятга эга. Планлаштиришнинг янги системаси шароитида аҳолининг эҳтиёжлари анча тўлиқ қондириладиган бўлади.

Пировардида шуни айтмоқчиманки, ягона давлат планлаштирилишини тўла хўжалик ҳисоби билан, корхоналарнинг ҳуқуқлари ва мустақиллигини ошириш билан, тармоқларга марказлаштирилган тарзда раҳбарлик қилишни кенг ташаббускорлик билан қўшиб олиб бориш ишлаб чиқаришни бошқаришнинг навбатдаги принципларини янада кенгайтиришни таъминлайди.

Саноатни бошқаришнинг КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленумида қабул қилинган ва демократик централизмнинг ленинча принципларига асосланган энг мукаммал системаси экономикамизнинг ҳозирги талабларига ғоят мос бўлиб тушади, социалистик тузум афзалликларидан энг тўла фойдаланиш имконини беради. **(Қарсаклар).**

Депутат Э. Т. ШАЙХОВ нутқи

(Тошкент область ижроия комитетининг раиси)

КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленуми ва СССР Олий Совети олтинчи сессиясининг ҳужжатларида халқ хўжалигини юритиш социалистик системасининг жуда катта афзалликлари кўрсатиб берилди ва мамлакатимиз саноатини ривожлантиришда эришилган муваффақиятлар қайд қилинди.

Ўзбекистоннинг ишлаб чиқарувчи кучлари ҳам ғоят тез суръатлар билан ривожланмоқда. Ўртоқ Қурбонов бугун сессиясида қилган докладида шу тўғрида гапирди. Ўзбекистонда ишлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг қарийб 22 процентини Тошкент области бермоқда. Етти йиллик даврида областда саноат ишлаб чиқариши ҳажми 2,4 баравардан зиёд ортди. Келгуси беш йилликда кўмир ва химия саноати янада ривожланади, рангли металлургия маҳсулотлари ишлаб чиқариш кескин суратда ортади. Машинасозлик ва энергетикани, озиқ-овқат саноати ва маҳаллий саноатни кенгайтириш кўзда тутилади.

Муваффақиятларимиз ҳаммага аён, истиқболимиз ҳам порлоқдир. Аммо партия бизга бутун эътиборингизни камчиликларни йўқотишга қаратингиз, деб таълим бермоқда. Тармоқ принципидан воз кечиш саноатни бошқаришни ғоят мушкуллаштириб юборди. Саноатни бошқариш қийин ва кўп поғонали бўлиб қолган эди. Бир мисол келтириб ўтаман. Областда пишиқ ғишт ва оҳакка эҳтиёж катта. Маиший хизмат кўрсатувчи область бошқармаси эса, ғишт ва оҳак корхоналарнинг ишлаб чиқариш қувватларини тўхтатиб қўйди. Область ижроия комитети пишиқ ғишт ва оҳакни яна ишлаб чиқара бошлаш тўғрисида қарор қабул қилди. Аммо бу масала бир неча ойдан буён республика Госплани ва «Главбит»да ҳал этилган эмас. Бизнинг фикримизча, маҳаллий характердаги масалаларни область ижроия комитетларининг ўзлари ҳал этсалар, жуда маъқул иш бўлур эди.

Коммунал хўжалик министрлиги ва «Главбит» республика аҳолисига хизмат кўрсатиш масалалари билан шуғулланмоқдалар. Уларнинг фаолият доираси ўйлаб-нетиб турмай чегаралаб қўйилган. Бу эса кўпинча ноқулайликлар туғдирмоқда. Ичимлик сув, канализация, газ, ҳаммом ва кирхоналар билан таъминлаш ишида ҳали камчиликлар кўп. Моддий техника таъминотининг яхши уюштирилмаганлиги, қурилиш ташкилотларининг механизмлар билан етарли таъминланмаганлиги, улар учун лойиҳа-смета ҳужжатлари ўз вақтида тузиб берилмаётганлиги орқасида коммунал қурилишга ажратилган маблағлар тўла ўзлаштирилмай қолмоқда.

Қишлоқ жойларда қурилиш ишларини уюштириш ва планлаштиришда ҳам жиддий нуқсонларга йўл қўйилмоқда. Бу ҳол республикада Қишлоқ қурилиши министрлигини тузишни талаб этади.

Бизнинг фикримизча, тармоқ министрликлари ва корхона раҳбарларигина эмас, балки маҳаллий Советлар ҳам саноатнинг иши учун жавобгар бўлишлари керак.

Мен Тошкент область меҳнаткашлари номидан гапириб, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети тақдим этган ва республика экономикасини жадал ривожлантириш манфаатларига жавоб берадиган таклифларни маъқуллашни таклиф этаман. **(Қарсаклар)**.

Депутат М. ХУДОЙБЕРГАНОВ нутқи

(Хоразм область ижроия комитетининг раиси)

Хоразм области саноат корхоналари, транспорти коллективлари, қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари, областнинг барча меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитетининг сентябрь Пленуми ва СССР Олий Советининг сессияси белгилаган тадбирларни зўр мамнуният билан кутиб олдилар ва КПСС XXIII съезди шарафига социалистик мусобақани кенг авж олдирдилар.

Область саноат корхоналарининг ходимлари ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш тўққиз ойлик планини муддатидан илгари бажардилар. Йил охиригача етти йиллик планда кўзда тутилганидан 7,5 миллион сўм ортиқ маҳсулот ишлаб чиқариш мўлжалланади.

Хоразм областининг пахтакорлари фидокорона меҳнат қилиб, мисли кўрилмаган даражада кўп «оқ олтин» ҳосили етиштирдилар.

Область давлатга пилла, қоракўл тери, жун, сабзавот, мева сотиш планларини ҳам муддатидан анча илгари бажарди, ем-хашак тайёрлаш плани ҳам бажарилди.

Саноатни бошқариш системасининг қайта қурилиши маҳаллий партия ва совет органларидан корхоналарга раҳбарлик методларини яхшилашни талаб этади.

Социалистик ишлаб чиқариш манфаатлари катта ва кичик ҳар бир корхонанинг рентабель ишлашини талаб қилади. Аммо баъзи корхоналарнинг зарар кўриши юқоридан планлаштириб қўйилади. Бу эса корхонадаги ҳар бир ходимнинг моддий манфаатдорлигини камайтиради, албатта.

Республика Автомобиль транспорти ва тош йўллар министрлигига қарашли бир қанча корхона ҳамда ташкилотлар Хоразм областида ишлаб турибди. Бу корхона ва ташкилотларни бирлаштириш ҳамда уларни область автомобиль транспорти ва тош йўллар бошқармаси ихтиёрига топшириш керак эди, чунки бу ташкилотларнинг ишлари ва уларни моддий техника воситалари билан таъминлаш планлари маҳаллий шароитларни эътиборга олмай тузилмоқда.

Планларни тузиш ва тасдиқлашнинг мавжуд системасини қайтадан кўриб чиқмай туриб, маҳаллий планлаштирувчи органларни бу ишда бевосита ва актив қатнаштирмай туриб, Госпланнинг ролини ошириш ва унинг ўз зиммасига юкланган вазифаларни муваффақиятли бажариши мумкин эмас.

Олий Совет сессиясини ишонтириб айтаманки, бутун совет халқи каби Хоразм областининг меҳнаткашлари ҳам КПССнинг XXIII съездини меҳнат соҳасида янги зафарлар билан кутиб оладилар. **(Қарсаклар).**

Депутат А. АКРАМОВ нутқи

(Сурхондарё область ижроия комитети раисининг ўринбосари)

□ □

Мамлакатимизнинг бутун индустрияси каби Сурхондарё областининг саноати ҳам йил сайин ўсиб бормоқда. Кейинги 6 йил ичида бу областда саноат ишлаб чиқариши ҳажми қарийб 40 процент ортди. Аммо, тармоқ бўйича раҳбарлик принципи бузилмаганида саноат маҳсулоти ишлаб чиқаришни ўстиришнинг янада юксак суръатларига эришиш мумкин бўлар эди. Кейинги йилларда ўтказилган қайта қуришлар саноатни ривожлантиришга халақит берди. Сурхондарё областидаги саноат корхоналари даставвал Самарқанд Халқ хўжалиги кенгашига, сўнгра Бухоро Халқ хўжалиги кенгашига бўйсундирилди. Кейинчалик уларни Ўзбекистон Халқ хўжалиги кенгашига ва ниҳоят Ўрта Осиё Халқ хўжалиги кенгашига бўйсундирдилар. Қайта қура беришлар маҳаллий органларнинг саноат корхоналари билан алоқасини сусайтирди, саноат корхоналарининг ўз резервларидан тўла фойдаланиш имкониятидан маҳрум этди.

Янги тузиладиган министрликлар мавжуд камчиликларга чек қўйиш учун зарур чораларнинг ҳаммасини кўрадилар, ишлаб чиқаришни яхшилаш йўлларини белгилайдилар ва бунинг учун маҳаллий ресурслардан тўла фойдаланадилар, деб умид қилиш мумкин.

Коммунистик партия кейинги вақтларда маҳаллий Советларнинг ҳуқуқларини кенгайтиришга, уларнинг фаолиятини кучайтиришга қаратилган бир қанча тадбирларни кўрди. Эндиликда хўжалик қурилиши масалаларини ҳал этишда меҳнаткашлар депутатлари Советларига катта ўрин берилмоқда. Шу сабабли, янги тузиладиган министрликлар ва мавжуд министрликлар район, шаҳар ва областлардаги корхоналарга раҳбарлик қилишда, маҳаллий ресурслардан оқилона фойдаланиш ҳамда перспектив планларни тузишда Советларнинг маҳаллий органлари билан маҳкам алоқа боғлашлари керак. Нотиқ министрликлар ва идораларнинг маҳаллий органлар билан етарли даражада алоқа боғламаганликлари тўғрисида гапиради.

Барча совет кишилари каби Сурхондарё областининг меҳнаткашлари ҳам, деди нутқининг охирида ўртоқ Акрамов, КПССнинг XXIII съездини муносиб кутиб олиш учун ва Ватанга 280 минг тонна «оқ олтин» топшириш юзасидан олган мажбуриятларини октябрь ойидаёқ бажариш учун фидокорона меҳнат қилмоқдалар. **(Қарсаклар)**.

Х. А. АСОМОВ нутқи

(Тошкент шаҳар ижроия комитетининг раиси)

□ □

Тошкент шаҳрида етти йил мобайнида саноат ишлаб чиқариши ҳажми умуман 1,7 баравардан зиёд ортади. Саноат корхоналари шу йилнинг 9 ойи мобайнидагина пландан ташқари 18 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқардилар. Капитал қурилиш соҳасида ҳам муваффақиятларга эришдик.

КПСС Марказий Комитети Пленуми ва СССР Олий Совети сессиясининг қарорлари саноатни бошқаришни яхшилаш соҳасида маҳаллий Советлар зиммасига катта вазифалар юклайди. Саноатни бошқаришдаги нуқсонлар ишлаб чиқарувчи кучларни ривожлантиришга жиддий халақит берди, айрим ҳолларда эса халқ истеъмоли буюмларининг кўп турларини ишлаб чиқаришни тўхтатиб қўйишга олиб келди. Масалан, Халқ хўжалиги кенгашининг Тошкент шаҳридаги корхоналарида 250 хилдан кўпроқ товарни ишлаб чиқариш тўхтатилди. Бу ишлар кўпинча маҳаллий совет органлари ва савдо ташкилотларининг рухсатисиз қилинди.

Капитал қурилиш масалалари тўғрисида гапирмай иложи йўқ, чунки саноат корхоналари ишларининг муваффақияти ишлаб чиқариш қувватларини ўз вақтида ишга тушириш, уй-жой ва маданий-маиший объектларни ўз вақтида фойдаланиш учун топширишга боғлиқдир. Аҳолига хизмат кўрсатадиган объектлар қурилиши уй-жой қурилишидан кейинда қолмоқда. Чилонзор массиви бунга яққол мисол бўла олади. Бу ерда 120 мингдан ортиқ киши яшайди, аммо кутубхона учун битта ҳам бино қурилган эмас, кинотеатр шохобчалари етарли деб бўлмайди, мактабгача тарбия муассасалари, савдо, умумий овқатланиш корхоналари ва маиший хизмат кўрсатадиган корхоналар етишмайди. Ижроия комитетлар капитал маблағларни тўғри ва комплекс тақсимлаш имкониятига эга бўлмаганликлари учун бундай аҳвол рўй бермоқда.

Саноатни бошқаришни қайта қуриш маҳаллий Советларнинг ташаббуси ва ролини ғоят ривожлантириш билан бирга қўшиб олиб борилиши лозим. Министрликлар ва идоралар халқ истеъмоли товарларининг ишлаб чиқариладиган турларини маҳаллий совет органлари ва савдо ташкилотлари билан келишиб олишлари лозим.

Катта пойтахт шаҳарларидан ўрнак олиб, Тошкент шаҳар ижроия комитети ҳузурида идораларга қарашли трестлар базасида автомобиль транспорти бош бошқармасини тузиш мақсадга мувофиқдир. Бу бошқарма қурилиш ташкилотларидан ташқари барча корхоналар ҳамда ташкилотларга хизмат кўрсата олади.

Республика пойтахтининг маҳаллий Советлари ва уларнинг ижроия комитетлари депутатларнинг ва барча меҳнаткашларнинг ижодий активлигини белгиланган тадбирларни сўзсиз бажариш учун, КПССнинг XXIII съездини муносиб кутиб олиш учун сафарбар қилишни ўз вазифалари деб биладилар. **(Қарсаклар).**

Депутат П. ҚАЮМОВ нутқи

(Андижон область ижроия комитетининг раиси)

□ □

Область саноат корхоналарининг меҳнаткашлари етти йиллик план топшириқларини муддатидан олдин тугалладилар. Кўпгина бригадалар, бўлимлар, бир қанча колхоз ва совхозлар, шунингдек Бўз ва Задарё районлари пахта тайёрлаш планларини бажариб қўйдилар.

Муваффақиятлар билан бир қаторда область саноатини ривожлантиришда катта-катта нуқсонлар ҳам бор. Бунинг сабаби шуки, саноатни бошқаришнинг ҳозирги методлари экономиканинг, техниканинг ва ишлаб чиқаришни ташкил этишнинг ўзгариб бораётган шароитларига мос келмай қолди.

Аввало беқарор, баъзан эса нореал планлар бериб келинганлиги, моддий техника таъминоти яхши бўлмаганлиги оқибатида корхона раҳбарларининг иши қанчалик мушкуллашиб қолганлиги ҳаммамизга яхши маълум, ўртоқлар. Масалан, илғор корхона бўлган Андижон ёғ-жир комбинатида тўққиз ой мобайнида ишлаб чиқариш плани тўрт марта, таннарх ва фойда плани эса саккиз марта ўзгартирилди, бошқа кўпгина корхоналарда ҳам шундай фактлар учрамоқда. Бундай ярқсиз планлаштириш практикаси корхонани ноқулай аҳволга солиб қўймоқда, унинг ишига салбий таъсир қилмоқда.

Аҳолининг, колхоз ва совхозларнинг эҳтиёжларини қондиришда маҳаллий саноат қанчалик катта аҳамиятга эга эканлиги яхши маълум. Биз Маҳаллий саноат министрлиги тузиш тўғрисидаги таклифни қувватлаймиз ва бу министрлик аҳолини таъминлашни яхшилаш учун кўп иш қилиши керак, деб ҳисоблаймиз.

Бизнинг фикримизча, саноат ва капитал қурилишнинг иши учун фақат министрликлар эмас, шу билан бирга маҳаллий Советлар ҳам жавобгар бўлиши лозим. Шу сабабли корхоналар ва қурилишларнинг маҳаллий Советлар олдида ҳисоб бериб туришини йўлга қўймоқ керак. Республика Госплани халқ хўжалик планини тузиш вақтида шаҳар ва район Советлари ижроия комитетлари план комиссияларининг ўз территорияларидаги корхоналар ва қурилишлар хусусида берган таклифларини ҳисобга олиши лозим. Бу — резервлардан яхшироқ фойдаланиш имконини беради.

Областимиз қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари сув танқислиги шароитида пахтадан яхши ҳосил етиштирдилар. Ҳозир барча колхоз ва совхозларда фақат планнигина эмас, балки олинган социалистик мажбуриятларни ҳам муддатидан олдин бажариш учун кунт билан кураш олиб борилмоқда. Давлатга бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотларини сотиш планларини муддатидан олдин бажариш учун қўшимча чоралар кўрилмоқда.

Республикамиз саноатини бошқаришни яхшилаш юзасидан сессияда муҳокама қилинаётган чора-тадбирларни батамом маъқуллаймиз. Андижон областининг меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленуми қарорларини муваффақиятли амалга оширмоқ учун ҳамма ишларни қиладилар, деб Ўзбекистон ССР Олий Советини ишонтиришга рухсат бергайсиз. **(Қарсаклар).**

Депутат Х. ШОКИРОВА нутқи

(Қўқон шойи тўқиш фабрикасининг директори)

□ □

КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленумининг ва СССР Олий Совети олтинчи сессиясининг экономикамизни янада ривожлантиришга қаратилган қарорларини Қўқон завод ва фабрикаларининг, транспорт корхоналари ва қурилишларининг меҳнаткашлари қизғин маъқуллаб, қўллаб-қувватламоқдалар.

Сўнгги йилларда кўпгина корхоналаримиз тарқоқлиги ва марказлаштирилган тармоқ раҳбарлигининг йўқлиги сабабли ишлаб чиқаришни такомиллаштириш ва унинг самарасини оширишга доир энг зарур масалаларни ҳал қилишда қийинчиликларга учрадилар. Партия билан ҳукумат ишлаб чиқариш фаолиятини ўз ичига олган катта хўжалик ислоҳотини амалга ошириш вазифаларини белгилаб чиқдилар, бу тадбирларни муваффақиятли рўёбга чиқариш йўлларини кўрсатиб бердилар.

Бутун совет халқи сингари Қўқон меҳнаткашлари ҳам коммунизм моддий-техника базасини вужудга келтиришга муносиб ҳисса қўшишга ҳаракат қилмоқдалар. 12 корхона ҳозиргача етти йиллик топшириқларини муддатидан олдин бажарганлиги тўғрисида рапорт берди. Шу йиллар мобайнида бизда янги корхоналар қад кўтарди.

Фабрикамиз коллективи пландан ташқари 40 минг метр юқори сифатли авр газлама ишлаб чиқарди. Коллективимиз савдо шохобчасига пландан ташқари йил охиригача камида 270 минг метр атлас етказиб беришни чамалаб турибди. Фабрикада автомат тўқув станоклари монтаж қилинмоқда.

Шу кунларда «Большевик» заводида яхшигина ташаббус вужудга келди. Корхонадаги ишчи мухбирларнинг катта отряди КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленумининг қарорларига жавобан маҳсулот сифатини янада яхшилаш, моддий-техника ресурсларини тежаб-тергаб ишлатиш резервларини аниқлаш учун бошланган оммавий рейдга қўшилди. Хўжасизликка, исрофгарчиликка қарши аёвсиз кураш бошлаб юборилди.

Биз саноатни бошқаришни яхшилаш юзасидан сессия муҳокамасига тақдим этилган тадбирларни тўла-тўкис ва батамом қўллаб-қувватлаймиз ҳамда КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленумининг қарорлари экономикани янада юксалтиришга, совет халқининг фаровонлигини узлуксиз ошириб боришга ёрдам беради, деб ишонамиз. **(Қарсаклар).**

Е. А. АЙТМУРОТОВ нутқи

(Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети раиси)

□ □

Барча совет кишилари каби Қорақалпоғистон АССР меҳнаткашлари ҳам КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленуми ва СССР Олий Совети олтинчи сессиясининг қарорларини баланд руҳ билан кутиб олдилар.

Қорақалпоғистон саноати етти йиллик даврида янада ривожланди. 23 та янги саноат корхонаси ишга туширилди ва кўпгина эски корхоналар реконструкция қилинди, асосий ишлаб чиқариш фондларининг қиммати эса 2.5 баравар кўпайди. Шу давр ичида ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш 35 процент ортди.

Саноатни ривожлантиришда қўлга киритилган муваффақиятлар билан бир қаторда жиддий камчиликлар ҳам бор. Планлаштиришдаги нуқсонлар натижасида индустрия айрим тармоқларининг ривожланиши автоном республиканинг бутун халқ хўжалигини комплекс юксалтириш вазифаларига жавоб бермаётир. Бинокорлик материалларига бўлган талаб билан уларни ишлаб чиқариш ўртасида катта тафовут пайдо бўлди.

Бошқаришнинг мавжуд системаси ишлаб чиқаришни планлаштиришга ҳам салбий таъсир кўрсатди. 41 корхонанинг маҳсулот ишлаб чиқариш планлари тўққиз ой мобайнида 85 марта ўзгарди. Корхоналарни зарур хом ашё, ёқилғи, материаллар билан ўз вақтида ҳамда тўла таъминламаслик жуда катта нуқсон эди.

Қорақалпоғистон АССР территориясида қўриқ ерларни ўзлаштириш соҳасида жуда катта ирригация-мелиорация ишлари олиб борилмоқда. Яқин беш йилликда янги йирик саноат корхоналари вужудга келади. Буларнинг ҳаммаси автоном республиканинг ишлаб чиқарувчи кучларини янада тез суръатлар билан ривожлантиришга ёрдам беради.

Шу билан бирга, бизда ҳал этилмаган масалалар ҳам кўп. Бу ҳол корхоналар ишининг самарасини пасайтиради. Автоном республика территориясида саноат ёқилғиси чиқарилмайди, бу ёқилғи ўз вақтида етказиб берилмайди. Бухоро — Урал газ қувуридан ўнг соҳилга газ юбориш учун Амударё орқали дюкер қурилиши иқтисодий жиҳатдан катта самара беради. Биз бу масалани бир неча бор кўтардик. Лекин бу масала шу пайтгача ҳал этилгани йўқ.

Қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети март Пленумининг қарорини бажара бориб, пахтадан мўл ҳосил етиштирдилар ва ҳозирги вақтда пахта тайёрлаш суръатларини жадаллаштириб юбордилар. Улар 1 ноябргача планни бажариш ва Улуғ Октябрнинг 48 йиллигигача социалистик мажбуриятларини бажаришни ўз олдиларига вазифа қилиб қўйдилар. Шолидан ҳам мўл ҳосил етиштирилди. Қишлоқ хўжалигининг барча тармоқлари бўйича олинган мажбуриятларни бажариш учун ҳамма чоралар кўрилмоқда.

Ўзбекистон ССР Олий Совети сессиясини ишонтириб айтаманки, КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленумининг қарорларидан илҳомланган Қорақалпоғистон Автоном республикасининг барча меҳнаткашлари янгидан-янги ғалабаларга эришадилар ва коммунизмнинг моддий техника базасини вужудга келтириш ишига муносиб ҳиссаларини қўшадилар. **(Қарсаклар).**

Депутат Н. Б. БОЗОРОВ нутқи

(Бухоро область ижроия комитетининг раиси)

Область саноати шу йилнинг тўққиз ойи мобайнида ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш давлат планини ошириб бажарди. Маҳсулот ишлаб чиқариш ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 15.8 процент ортди. Маҳсулотнинг энг муҳим турларини ишлаб чиқариш юзасидан берилган топшириқлар ҳам ошириб бажарилди.

Етти йиллик даврида областда газчилар шаҳри Газли, химиклар ва энергетиклар шаҳри Навоий каби янги саноат марказлари қад кўтарди. Ҳозирги вақтда консерва заводи, Навоий ва Бухоро паррандачилик фабрикалари ва бошқа бир қанча объектлар қурилмоқда. Шу йилнинг тўққиз ойи мобайнида 26124 квадрат метр ҳажмидаги уй-жой фойдаланиш учун топширилди. Лекин шу билан бирга, саноатда барча резервлардан фойдаланилмаётир. 15 саноат корхонаси тўққиз ойлик планни бажармади.

Қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил етиштирдилар. Чорвадорлар ҳам баъзи ижобий натижаларга эришдилар.

Кейинги вақтларда Советларнинг фаолияти анча кучайди. Советларнинг қурилиш, саноат, транспорт, қишлоқ хўжалиги доимий комиссияларининг иши яхшиланди.

Шу билан бирга областдаги маҳаллий Советлар ва уларнинг ижроия комитетлари ишларида камчиликлар бор. Кўпгина Советлар ва уларнинг ижроия комитетлари саноатнинг ишига суст эътибор бермоқдалар. Бу масалалар сессияларнинг муҳокамасига онда-сондагина қўйилмоқда.

Биз республика Маҳаллий саноат министрлигининг тузилишини маъқуллаймиз. Бу чора аҳоли учун буюмлар ишлаб чиқараётган корхоналар ва ташкилотларга раҳбарликни, шубҳасиз кучайтиради.

Бухоро ва Когон шаҳарларидаги янги қурилишларнинг комплекс тарзда олиб борилишини таъминламоқ учун республика Госплани, Ўзбекистон ССР министрликлари ва идоралари республика Министрлар Советининг бир қанча қарорини бажаришлари зарур ва уй-жой-коммунал қурилиш бўйича ягона заказчи функциясини область ижроия комитетига тўла равишда топширишлари керак, деб ҳисоблаймиз. Масалан, бу шаҳарларда водопроводлар, канализация ва газ шохобчалари қуриш бўйича заказчи функцияларининг Коммунал хўжалиги министрлиги ихтиёрида қолдирилиши ишга жиддий халақит бермоқда.

КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленуми ва СССР Олий Совети олтинчи сессиясининг қарорларидан илҳомланган Бухоро областининг меҳнаткашлари етти йилликнинг тугалловчи йили халқ хўжалиги планларини муваффақиятли бажариш учун социалистик мусобақани янада кенг авж олдирадилар, партиянинг XXIII съездини муносиб кутиб оладилар. **(Қарсаклар).**

Депутат Г. ЖАББОРОВА нутқи

(Қарши тикувчилик фабрикасининг моторист тикувчиси)

Ишчиларни моддий манфаатдор қилишни кучайтириш соҳасида сентябрь Пленуми белгилаган тадбирлар бизни жуда қувонтирмоқда. Бу тадбир бизнинг фабрикамиз учун ҳам муҳимдир. Фабрикамизда кадрлар қўнимсизлиги катта. Уй-жойнинг етишмаётганлиги, болалар боғчалари ва яслиларда ўринларнинг камлиги бунга сабабдир. Фабрика раҳбарлари умумий ётоқхоналар ва болалар комбинатини тезликда қуриш ҳақида енгил саноат бошқармасига бир неча бор мурожаат қилдилар. Лекин бу масала шу вақтгача ҳал этилган эмас. Ҳозир бу проблемаларни тезроқ ҳал эта олажагимизга аминмиз.

Фабрика коллективи фидокорона меҳнат қилиб, кийим-кечак ишлаб чиқаришни кўпайтириш ва уларнинг сифатини яхшилашга зўр бериб ҳаракат қилмоқда. Аммо бу нарса ҳамиша ҳам бизга боғлиқ деб бўлмайди. Газлама етказиб берувчилар бизнинг ишимизга кўпинча монелик қилмоқдалар. Тошкент тўқимачилик комбинати фабрикамиз учун керакли ип газламани ўз вақтида етказиб бермаётир. Бу эса бир меъёрда ишлашга халақит бермоқда. Олинаётган ип газламалар бир текис бўялмаётганлигини, уларнинг эни нормативларга сира тўғри келмаётганлигини, айрим тўплар тўқимачилик корхонасида йўл қўйилган брак эканлигини кўрсатадиган мисоллар бор.

Биз фабрикамиз чиқараётган буюмларнинг аҳолига манзур бўлиши учун ҳамма чораларни кўрамиз. Биз ип газламани Тошкент тўқимачилик комбинатидан ва бошқа корхоналардан оляпмиз. Бу корхоналар ўз маҳсулотларининг сифатини яхшилашлари керак.

Қарши тикувчилик фабрикасининг коллективи партиянинг XXIII съездини муносиб кутиб олиш учун мусобақага қўшилди. Мен барча ўртоқларим номидан ваъда бериб айтаманки, биз бу мусобақада муваффақиятларга эришиш учун куч-ғайратимизни аямаймиз. **(Қарсаклар).**

Депутат А. И. МИРОШНИКОВ нутқи

(Ховос станцияси локомотив депосининг тепловоз машинисти)

Ховос станцияси темир йўл узелининг ишчилари ва мутахассислари бутун совет халқи билан биргаликда КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленуми қарорларини ва СССР Олий Совети сессияси ҳужжатларини қизғин маъқулламоқдалар.

Депутат темир йўл узелида эришилган меҳнат зафарлари тўғрисида, бу узел давлат планларини ошириб бажараётгани тўғрисида батафсил гапириб, фойдаланилмаётган резервлар устида жонкуярлик билан сўзлайди. Локомотив депоси, деди у, инженер-техник ходимлар билан ўз вақтида дурустроқ таъминланганида эди, депо ишидаги кўрсаткичларни анча яхшилаш мумкин бўлур эди. Бундай кадрларнинг етишмаётганлиги йил сайин кучлироқ сезилиб қолмоқда ва буни Ўрта Осиё темир йўлининг раҳбарлари яхши билишади. Депода малакали ишчи кадрларнинг қўнимсизлиги ҳам кучайиб бормоқда. Бунинг сабаби шуки, меҳнатга ҳақ тўлашнинг мукофот-рағбатлантириш формаси етарли равишда мукаммал эмас.

Уй-жой фондидан фойдаланиш ва шаҳарни ободонлаштиришда кўпгина жиддий нуқсонлар бор. Уй-жой коммунал хўжалигини бошқариш бир ташкилотнинг қўлида бўлса, уни ремонт қилиш ва қуриш бошқа бир ташкилотнинг ихтиёрига бериб қўйилган. Оқибатда уй-жой коммунал хўжалигини бошқарувчилар объектларни қониқарли аҳволда сақлаб туриш ишларини бажариш билан шуғуллана олмайдилар. Ҳозир мавжуд бўлган ремонт-қурилиш участкалари қайси шаҳар территориясида ишлаётган бўлса, уларни ана шу шаҳар коммунал хўжалик бўлимига бўйсундириш ёки шаҳар коммунал хўжалик бўлимлари ҳузурида ремонт-қурилиш участкалари вазифаларини бажарувчи прораблик пунктларини тузиш пайти келди.

Қўриқ ерликларнинг навқирон шаҳри Янгиер бутун мамлакатнинг эътиборини тортмоқда. СССРнинг барча районларидан бизга ишчилар келишмоқда. Улар Мирзачўлнинг ўзлаштирилаётганлигига қойил бўлмоқдалар, лекин шаҳар яхши обод қилинмаганлиги уларнинг завқли таассуротларини бирмунча хиралаштириб қўймоқда.

Ховос станцияси темир йўл узелининг коллективи партиянинг XXIII съездини муносиб кутиб олишга ҳозирлик кўриб, ўзининг бутун кучини КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленуми қарорларини тезроқ амалга оширишга сарфлайди, деб сизларни ишонтиришга рухсат бергайсиз. **(Қарсаклар).**

Депутат К. РАҲМАТОВА нутқи

(Самарқанддаги «Ҳужум» пиллакашлик фабрикаси касаба союз комитетининг раиси)

«Ҳужум» пиллакашлик фабрикасининг коллективи бутун совет халқи сингари КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленуми ва СССР Олий Совети олтинчи сессиясининг қарорларини зўр мамнуният билан кутиб олди.

Биз ҳаммамиз ўртоқ А. Н. Косигиннинг Пленумдаги докладини синчиклаб ўқиб чиқдик. Бу докладда саноат корхоналарини жойлаштириш ва қуришдаги камчиликлар мутлақо тўғри кўрсатиб берилган. Самарқандда камвол комбинати, рўзғор холодильниклари, телевизорлар, чинни заводлари ва бошқа корхоналар қуриш масаласи кўп йиллардан бери ўртага қўйиб келинмоқда, шу масала юзасидан бизга Москва, Ленинград, Тошкентдан комиссиялар келиб кетди. Улар Самарқандда ана шу корхоналарни қуриш учун барча шарт-шароитлар бор, деб ишонтирдилар. Бироқ шу вақтга қадар масала ҳал бўлгани йўқ. Кўпгина хотин-қизларни, ўрта мактабларни тугаллаётган ёшларни ижтимоий меҳнатга жалб этиш кўп жиҳатдан ана шу масаланинг ҳал қилинишига боғлиқ бўлиб турибди.

Бизнинг фабрикамиз йил сайин планни барча кўрсаткичлар бўйича бажариб келмоқда. Лекин корхона янги машина-ускуналар билан яхшироқ таъминланганида, коллективимиз тағин ҳам кўпроқ муваффақиятларга эриша олган бўлур эди. Биз фабрикани реконструкция қилиш масаласини Халқ хўжалиги кенгаши билан Госплан олдига неча марталаб қўйдик.

Ҳозирги вақтга қадар корхоналарнинг раҳбарлари барча техника-иқтисодий кўрсаткичларнинг бажарилиши учун жавобгар бўлиб келган бўлсалар ҳам, лекин уларнинг ҳуқуқлари жуда чекланган эди. Масалан, пиллакашлик саноатидаги шогирдларнинг меҳнатига ҳақ тўлаш тўғрисидаги низомни аллақачонок ўзгартириш керак эди.

Халқ вакиллари бўлган бизлар КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленуми, СССР Олий Совети олтинчи сессияси ва ушбу сессиянинг қарорларини амалга оширишга кўмаклашиш учун ҳамма ишларни қиламиз, деб айтсам, барча депутатларнинг муддаосини айтган бўламан, деб ўйлайман. **(Қарсаклар).**

ТАБИАТ ТАЪЗИМ ЭТАДИ

— «Баҳор», мен «Бургут». Тоғ тепасида совиган булутлар пайдо бўлди.

— «Бургут», мен «Баҳор»... дарҳол қорга айлантирилиб тоққа туширилсин.

— «Баҳор», мен «Ғалаба»... Тошкентнинг шарқи-жанубидан дўл ёғиши кутилмоқда

— «Ғалаба», мен «Баҳор»... дўл ёмғирга айлантириб юборилсин.

— «Баҳор», мен «Чақмоқ»...

Биз тўрт-беш йил ичида табиат устидан ана шундай ҳукмдор бўлиб қоламиз, — дейди гидрометеорология илмий-текшириш институтининг «Булутларга актив таъсир қилувчилар» экспедицияси бошлиғи Николай Николаевич Бутов.

Николай Николаевич бошлиқ экспедиция икки йилдан бери қиш пайтида тоғларга кўп ёғин ёғдириб нам сақлаш ва экинли районларда дўл ёғдирмаслик устида иш олиб бормоқда. Илмий-тадқиқот ишлари икки даврда олиб бориляпти. Биринчиси «баҳорги-ёзги» мавсуми бўлиб, бунда асосий масала дўлга қарши кураш ҳисобланади. Бу йил экспедиция ана шу соҳа бўйича Тожикистоннинг Хисор водийсида тажриба олиб борди. Экинлар энди қулф уриб ўсаётган кунларнинг бирида радиолокаторчилар дўл ёғиш хавфи борлигини аниқладилар. Экспедиция ўша замоноқ ишга киришди ва дўл ёмғирга айлантириб юборилди. Экин зарар кўрмади.

Бир неча ҳафта бурун эса дўлни жуда майда заррачаларга айлантириб ёғдирган эдилар.

Шу кунларда экспедиция аъзолари ноябрь-март ойларида Боғистон қишлоғининг Пском водийсида тоғларга кўп ёғин ёғдириб нам сақлаш учун тайёргарлик кўрмоқдалар. 48 кишидан иборат коллектив «Радиолокация ва алоқа», «Аэрологлар» ҳамда «Актив таъсир этувчилар» деган уч отрядга бўлинган. Радиолокаторлар биринчи бўлиб ишга киришишади. Улар тоғ устида булутлар пайдо бўлганида буни штабга маълум этади. Штаб аэрологларга булутнинг намлиги, ҳарорати, босими, шамолнинг тезлиги ва бошқа специфик хусусиятларини билиш вазифасини топширади. Маълумотлар тўпланиб бўлгандан сўнг «Актив таъсир қилувчилар» отряди шар, ракета ёки самолёт воситасида булутларга углекислота ёдиради ва маълум вақтдан сўнг булутлар пага-пага қорга айланиб тоққа ёға бошлайди.

1965-1966 йил қиш даврида самолёт, ракета ё шарнинг қайси биридан фойдаланиш масаласи ҳал этилади. Бу борада кўзда тутилаётган мақсад бу «транспорт»ларнинг энг арзон ва кўп унум берувчи хилини танлаб олишдир. Маълумки, шар булутларга етиб олгач, юқорига кўтарилмайди, булутлар билан баравар 2-3 соат давомида шамол ихтиёрида сузиб юради. Ўртача тезлиги соатига 136 километр бўлган шарларни тайёрлаш жуда арзонга тушади. Аммо камчилиги шуки, тоғ устидаги барча булутларга таъсир эта олмайди.

Иккинчи хил «транспорт» ракетадир. Углекислота солинган ракета кўрсатилган жойда портлайди. Шарга нисбатан кўп унум беради. Бироқ самолётга нисбатан фойдали иш коэффициенти бир неча баравар кам. Самолёт парвозида мўлжалланган райондаги ҳамма булутларни тоққа ҳайдаса бўлади. Аммо бу хилда ишлаш жуда қимматга тушади.

А. Шерстнев, В. Юшенко, Г. Моисеева, Ж. Усмонов, Г. Макаренко ва бошқа ўртоқлардан иборат экспедиция табиатни бўйсундириш, уни деҳқонга таъзим эттириш ниятида ижодий изланиш олиб боряпти.

Б. ПЎЛАТОВ.

ЖАҲОН БЎЙЛАБ

МАМЛАКАТЛАР ОДАМЛАР ВОҚЕАЛАР

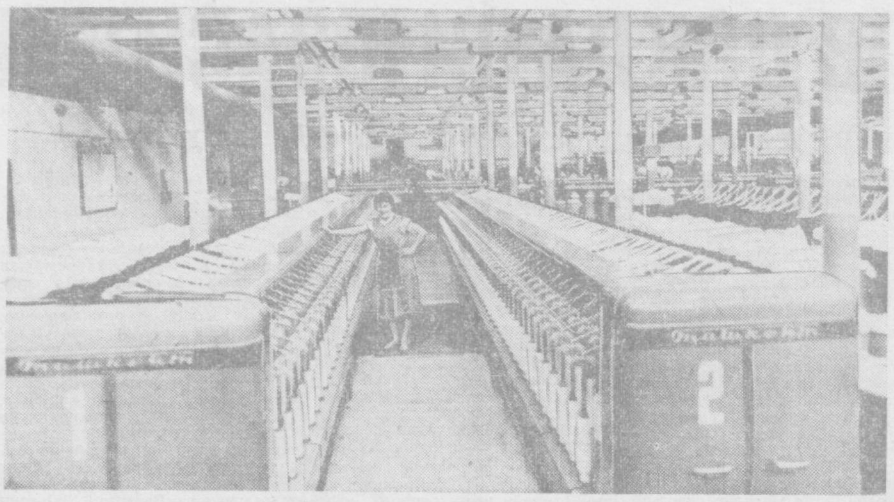

Йилдан-йилга Совет Иттифоқи билан Чехословакия ўртасидаги иқтисодий алоқалар мустаҳкамланиб бормоқда. Чехословакия СССРга дастгоҳлар, автомобиллар, локомотивлар етказиб беради. Совет Иттифоқи эса қардош республикага темир рудаси, пахта, чўян, саноат асбоб-ускуналари юборади. Суратда: Бероун (Ўрта Чехия) тўқимачилик фабрикасида ўрнатилган «Тошкент» маркали тўқув станоклари.

ЧТК — ТАСС фотоси.

ХАЛҚАРО ТЕМАДА

Занжирбанд орол

Тинч океани ва Шарқий-Хитой денгизи бир-бирига туташган ерда, Япония билан Тайвань ўртасида Рюкю тизма ороллари жойлашган. Бу оролларнинг энг каттаси Окинавадир. Окинава номи йигирма йилдан буён жаҳон матбуоти саҳифаларидан, радио ва телеграф лентaларидан тушмайди. Иккинчи жаҳон уруши тўхтаганига йигирма йилдан ошган бўлсада, Окинавада жаҳон уруши ҳиди анқиб туради, аҳоли доимо хавф-хатар ва тахликада.

Бир вақтлар Окинава ерларида турли-туман мева дарахтлари ўстирилар, шоли етиштирилар эди. Балиқчиликдан ҳам катта даромад олинарди. Американиклар қадами тегиши билан орол аҳолисининг тинчлиги бузилди. Даставвал, Америка ҳарбий маъмурияти оролдаги серҳосил ерларни деҳқонлардан тортиб олабошлади. Экинзор ва мевазорлар ўрнида ҳарбий-стратегик базалар қурилди, орол соҳилларида катта-катта ҳарбий денгиз базалари барпо этилди. Окинавани Америка денгизчилари, учувчи ва тўпчилари, танкчилари ва пиёда аскарлари босиб кетди. Расмий маълумотларга кўра, ҳозир бу ерда 60 мингдан зиёд Америка солдат ва офицерлари бор. Ер ости омборларида атом ва водород бомбалари сақланмоқда, ўнлаб аэродромларда оғир бомбардимончи ва қирувчи реактив самолётлар жанговар ҳолатда турибди, 7-флот ҳарбий кемалари орол атрофини доимо кезиб юрибди. Окинавани саёҳат қилган Япон журналисти Иокобарининг ёзишича, «Окинавада шунчалик кўп база қурилганки, базалар устида эмас, балки орол базалар устида тургандек, туюлади кишига».

Хўш, нима учун Америка империалистлари Окинавага шунчалик «бино қўйганлар», нима сабабдан оролни ҳарбий қалъага айлантирганлар? Бу саволга америка генерали Стирли очиқ-ойдин шундай жавоб беради: «Окинава шу райондаги барча территорияларнинг калитидир. Окинавани назорат қилиб турган мамлакат Узоқ Шарқда ҳам ҳукмронлик қила олади». Ана шунинг учун ҳам Америка империалистлари оролга канадек ёпишиб олганлар, уни Пентагоннинг Тинч океандаги таянч базасига айлантирганлар.

Сўнгги йигирма йил мобайнида улар Окинавадан туриб Шарқий-Жанубий Осиёдаги бетараф мамлакатларга қарши игво, фитналар уюштирдилар, Осиёда миллий-озодлик ҳаракатини бўғишга уриндилар. Оролдаги базалардан кўтарилган «У-2» самолётлари Хитой, Лаос, Камбоджа ва бошқа мамлакатлар чегараларидан ўтиб жосуслик қиляптилар, ядро ва водород бомбалари ортилган оғир бомбардимончи самолётлар Узоқ Шарқ осмонида соқчилик қилиб, осиёликлар тинчлигини бузяпти.

Вьетнам халқига қарши агрессия кучайган сайин Окинаванинг роли ва аҳамияти ортиб боряпти, орол Вьетнам урушига кўприк бўляпти. Яъни Вьетнамга йўл олаётган Америка солдатлари, ҳарбий-техникаси худди шу оролдан боряпти. Окинава аэродромларидан парвоз этган қузғунлар, орол портларидан силжиган Америка ҳарбий кемалари Шимолий Вьетнам территорияларини беомон бомбардимон қиляптилар, тинч аҳолини ўққа тутяптилар.

Вьетнамдаги ҳарбий операцияларни яхши уюштириш ва мувофиқлаштириш мақсадида махсус штаб тузилди. Штабга Окинавадаги АҚШ пиёда қўшинларининг қўмондони генерал Ч. Д'орса раҳбарлик қиляпти. Шундай штаб оролдаги ҳарбий-денгиз кучлари қўмондонлиги қошида ҳам ташкил этилди. Мазкур штаблар Вьетнам фронтини янгидан-янги қўшинлар, қурол-яроғлар билан таъминлаш вазифасини бажаряптилар.

Бир миллион кишидан зиёд орол аҳолиси йигирма йилдан бери Америка ҳарбийлари зулмидан фарёд чекади. Ер-суви, мол-мулкидан ажраган ўн минглаб меҳнаткаш ўз она юртида хору-зор. «Ўз уй-жойларидан ҳайдалган бечоралар, — деб ёзади япон газетаси «Асахи», — бор бисотини, ҳатто ўз фарзандларини сотиб тирикчилик қилишга мажбур бўляптилар. Шундай қилсалар-да, зўр-базўр кун кечиряптилар».

Америка маъмурлари японларни қулдек ишлатиб, уларнинг меҳнатига жуда оз ҳақ тўлайди. Бир жойда, бир хил иш учун окинавалик ишчи америкалик ишчидан тўққиз баравар кам ҳақ олади. Бунинг устига оролда нарх-наво гоят баланд, озиқ-овқат маҳсулотлари етишмайди. Ҳамма ноз неъматлар, кайфу-сафо келгиндиларники. Улар истаган номаъқулчиликни қиладилар, аҳолини таҳқирлайдилар, хўрлайдилар. Америка матбуотининг ёзишича, ҳар йили Америка солдат ва офицерлари 300 дан ортиқ жиноят қиладилар. Яъни босқинчилик, қотиллик, бебошлик қиладилар. Лекин уларни ҳеч ким жиноий жавобгарликка тортмайди. Чунки, оролда фақат Америка ҳарбий маъмурияти ҳукмрон. Тўғри, Америка ҳукуматининг «марҳамати» билан Рюкю оролларининг «маҳаллий ҳукумати» тузилган. Бироқ, амалда у ҳеч қандай ҳуқуққа эга эмас. Оролдаги Америка ҳарбий комиссари «маҳаллий ҳукумат» фаолиятини тўла назорат қилиб туради.

Орол аҳолиси барча демократик ҳуқуқлардан маҳрум этилган. Меҳнаткашнинг иш ташлашга, намойиш ва митинглар ўтказишга ҳаққи йўқ. Касаба союзлар ва бошқа демократик ташкилотлар ман қилинган. Америка полициячилари хоҳлаган вақтларида японларни ҳисобга олишлари ва тинтув қилишлари мумкин. Орол кишиси ўз хоҳиши билан четга, жумладан Японияга бора олмайди.

Занжирбанд Окинава аҳолиси жим ётгани йўқ, албатта. У эрк ва озодлик учун, инсон ҳуқуқлари учун курашяпти. Халқнинг бирдан-бир мақсади — Окинавада Америка ҳарбий базаларини йўқ қилиш ва оролни Японияга қайтаришдир. Америка империалистлари эса Окинавадан ҳеч кетгилари йўқ. Улар оролни қўлдан бой бермаслик учун барча воситаларни ишга соляптилар. Окинавада миллий-озодлик ҳаракатини бўғиш чоралари кўриляпти, Японияга тазйиқ ўказиляпти. Лекин, орол аҳолиси ҳам, Япония халқи ҳам бунга жавобан бир жон, бир тан бўлиб Америка империалистларининг агрессив сиёсатига қарши курашни кучайтиряпти.

А. БОСИТ.

КЛУБЛАР БОЛАЛАРГА ХИЗМАТ ҚИЛСИН

Тошкент тўқимачиларининг болалари дарслардан бўш вақтларини кўнгилли ва мароқли ўтказмоқдалар. Улар ўзларининг маданият саройида расм чизадилар, нақш соладилар, қийиқ гул соладилар, турли шакллар ясайдилар. Якшанба куни эса, сарой бутун кун бўйи болаларнинг ихтиёрида. Бу ерда махсус эрталиклар уюштирилади. болалар кинотеатрида сеанслар берилади ва бадиий ҳаваскорлик коллективларининг концертлари кўрсатилади.

Республика касаба союзлари Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг қарорига мувофиқ, барча клубларда, маданият уйлари ва саройларда кўрик ўтказилади. Бу кўрик болалар ўртасида маданий-оммавий ишларни янада яхшилашга бағишланади.

Кўрик якунлари 1966 йилнинг октябрь ойида чиқарилади. Болалар ва ўсмирлар ўртасида иш олиб борувчи энг яхши клуб секторларига топшириш учун Ўзбекистон касаба союзлари Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғи ҳамда бешта ёдгорлик байроқчалари таъсис этилди.

(ЎзТАГ).

Уртўқмоқ

«КОНСТРУКТОР»ЧИЛАР

Евгений Черкинский билан Анвар Тошпўлатов кейинги пайтда тез-тез баҳслашадиган бўлиб қолишди. Лекин буларнинг баҳси ғалати услубда борарди. Хонани қулфлаб олишарди, агар бунинг иложи бўлмаса, бегона қулоқ эшитмасин деб «пичир-пичир» гаплашишарди.

Бирон киши нима гап, деб сўраб қолгудек бўлса:

— «Ижодий» ҳамкорлик! — дейишади, улар кўзларини уй шифтига тикиб.

— Ўртоқ Тошпўлатов, фильм тез суратга олинаётирку, аммо номи... — деди Черкинский дўстига қармоқ ташлаб.

— Нима, «Конструктор» номи жаранглаамаяпти, демоқчимисиз?!

— Йўқ, жаранглашга-ку жаранглайди. Лекин биласизми, конструктор дегани ижодкор, яратувчи дегани, бинобарин, биз ҳам ўз ишимизга «ижодий ёндошмоғимиз керак-да».

— Ахир бундан ортиқ яна қандай ижодий ёндошишимиз керак.

Черкинский суҳбатдоши гапнинг мағзига дарров тушуниб етмаганлигидан тутоқди. Лекин, ўзини қўлга олди-да, мулойим овоз билан:

— Гап фильмнинг номидамас дўстим! — деди атрофига аланглаб. — Бу яқин орада аэровокзалга чиқдингизми? Билетлар талаш. Қўлимиздаги мавжуд лимитлардан «конструкция» ясасак қандай бўларкин?!

— Биз бир тан, — деди Анвар Тошпўлатов, жовдир кўзларини Черкинскийнинг ҳайрона кўзларига тикиб.

Шундан сўнг «Ўзбекфильм» ишлаб чиқараётган «Конструктор» номли фильм администратори Е. Черкинский билан фильм директорининг ўринбосари А. Тошпўлатов аэровокзалга тез-тез бориб турадиган одат чиқаришди. Улар бировни кутишмас ёки кузатишмасди. Йўқ. Ўтган-кетганга соядек эргашишарди:

— Билет керакми? Қаерга борасиз?

Шундай қилиб бир неча кун ичида 1892 сўмлик лимит дафтарчалари енг ичида осонгина пулга айлантирилди.

— Ўзлари ҳам бирон нарса «ижод» қилсинлар, ахир, ўлиб бўлдик-ку! — деб қолди бир кун Е. Черкинский ўз ҳамтовоғига писанда қилиб.

Орадан кўп ўтмай Анвар ҳам мустақил «ижод»га киришиб кетди ва янгича «контрукция» ўйлаб топди.

— Сизникидан бизники зўр,— деди у Е. Черкинскийга керилиб.

Киностудияда бир вақтлар ишлаб бўшаб кетган хизматчилар номидан сохта ҳужжат тузилди. Баднафслар давлатнинг 1496 сўмдан ортиқроқ маблағини хамирдан қил суғургандек ўмариб чўнтакка уришди. Мана бир неча йилдирки, Тошкентда дув-дув гап:

— «Ўзбекфильм» киностудияси «Конструктор» номли бадиий фильмни суратга олаётган эмиш. Тез кунларда экранларга чиқариларкан!

Бироқ «Конструкция»чи «конструктор»лар ўз нафсини деб ишни бирмунча орқага суришди. Қилмиш қидирмиш деганлари рост экан. Ҳийлагарлар қўлга тушди. Энди томошабинлар «Конструктор» фильми администратори Евгений Черкинский ва директор ўринбосари Анвар Тошпўлатовлар номини кино экранида эмас, балки қора стулда кўрадилар.

Ҳ. ҚОДИРОВ,
А. ЙЎЛЧИЕВ.

СПРАВКА БЮРОСИ ҲАҚИДА СПРАВКА

Тошкент темирйўл станцияси пассажирлар билан гавжум. Ҳозиргина поезддан тушган йигит справка бюросига навбат олди:

— Менга Пушкин номли тил ва адабиёт институтининг адреси керак эди.

— Рус тили ва адабиёти институти денг? — бюро хизматчиси эътироз билдирган эди, йигит юқоридаги саволни такрорлади. Навбатчи аёл энсаси қотинқираб уч-тўрт минут изланиб, ниҳоят «топди».

— Навоий кўчаси... дейиши билан навбат кутиб турган ўрта ёшлардаги киши:

— Э, омон бўлинг, синглим. Бу институт Гоголь кўчасига кўчганига ҳадемай бир йил тўляпти-ю, сиз ҳали ҳам Навоий кўчасида юрибсиз. — деган эди, аёл жаҳл билан:

— Яхши йигит, биз китобга қараб гапирамиз, агар сиз билсангиз, ҳақини олиб айтиб бера қолмайсизми. — деди.

Пойтахтимизни шарқ дарвозаси дейишади. Бу бежиз эмас. Чунки шаҳримизга ҳар куни республика ва Иттифоқимизнинг турли чеккаларидан юзлаб, кишилар келади. Уларнинг баъзилари справка бюросининг ёрдамига муҳтож бўлишади. Хўш шаҳримиздаги мавжуд справка бюролари аҳолига қандай хизмат кўр сатяпти?

Юқоридаги фактнинг ўзи кўрсатиб турибдики, бу бюролар кишиларни тўғри йўл қолиб, эгри йўлга солиб юборяпти. Чунки бундан ўн йил илгариги справка кортотекаларини қўлтиқлаб юрган бюро ходимлари шаҳар ҳаётида рўй бераётган ўзгаришлардан мутлақо бехабар.

Тошкент «Черёмушка»си — Чилонзор райони ҳақида сўраб овора бўлмасангиз ҳам бўлади. Чунки бу ҳақда справка бюроларида ҳеч қандай маълумот йўқ. Бунинг устига аҳоли зич жойлашган Чилонзор ва Октябрь районларида справка бюролари мутлақо ташкил этилмаган. Хўш, бу справка бюролари кишиларни қачонгача чалғитиб келади? Жамоатчилик адресларини маълум қилувчи бюролар мутасаддиси «Шарқ» комбинатининг раҳбарларидан бу ҳақда справка беришни талаб қилмоқда.

Х. КАЗАКОВ,
В. РАҲМОНОВ.

ЧЕХОСЛОВАК ЖУРНАЛИСТИ ЎЗБЕКИСТОНДА

Чехословак журналисти, ЧТК телеграф агентлигининг редактори Милан Чута республикамизда бир неча кун меҳмон бўлиб турди. У, ТАСС таклифига мувофиқ Совет Иттифоқида меҳмон бўлмоқда. Милан Чута Ўзбекистон Телеграф Агентлигида ва «Совет Ўзбекистони» газетаси редакциясида бўлиб, ўзбек ҳамкасбларининг иши билан танишди.

Меҳмон республика пойтахтининг диққатга сазовор жойларини кўздан кечирди, Тошкент тўқимачилик комбинатида, «Ўзбекфильм» киностудиясида бўлди. Милан Чута икки кун давомида Самарқанд меҳнаткашларининг ҳаёти, шаҳарнинг тарихий ёдгорликлари билан танишди.

(ЎзТАГ).

ВДР УСТИДА УРИБ ТУШИРИЛДИ

ХАНОЙ, 18 октябрь. (ТАСС). Америка самолётлари кеча Вьетнам Демократик Республикасининг Хабак, Лангшон ва Бактхой вилоятларидаги аҳоли яшайдиган районларни яна бомбардимон қилдилар.

Вьетнам халқ армиясининг зенитчилари, дастлабки маълумотларга кўра, Американинг олтита самолётини уриб туширганлар.

Шундай қилиб, 1964 йилнинг 5 августидан буён Шимолий Вьетнам устида уриб туширилган америка самолётларининг сони 644 тага етди.

„ТИТАН Ш-С" РАКЕТАСИ ПОРТЛАБ КЕТДИ

НЬЮ-ЙОРК, 18 октябрь. (ТАСС). 15 октябрда учирилган «Титан Ш-С» ракета системасининг учинчи босқичи ер сунъий йўлдоши орбитасига чиққандан кейин портлаб кетди. Агентликларнинг хабарларига кўра, ракетанинг қолдиқлари ва шу ракетадан учирилиши мўлжалланган учта йўлдош қолдиқлари тахминан 460 миля баландликда доиравий орбита бўйлаб ер атрофида учиб юрибди.

«Титан Ш-С» ракета системасини учиришдан кўзда тутилган асосий мақсад учинчи босқич двигателини кўп марта юритиб юбориш ва тўхтатиб қўйиш техникасини ишлаб чиқишдан иборат бўлганлигини эслатиб ўтамиз Бу — учувчилар бошқарадиган ва бошқармайдиган ҳарбий орбитал лабораториялар вужудга келтириш учун зарур.

КОНГРЕСС ЎЗ ИШИНИ ДАВОМ ЭТТИРМОҚДА

ВАРШАВА, 18 октябрь. (ТАСС). Касаба союзларининг VI жаҳон конгресси бугун ўз ишини давом эттирмоқда. Касаба союз форуми ўн комиссияда икки кун давомида иш олиб бориб (буларда 300 га яқин делегат қатнашди), кун тартибидаги асосий докладларни яна муҳокама қилишга киришди. Жаҳоннинг касаба союзларига бирлашган меҳнаткашлари 180 миллионли армияси номидан Варшавага келган ва 98 мамлакат вакили бўлган делегатларнинг деярли ҳаммаси конгресс минбаридан сўзга чиқдилар.

Руанда республикасида ўтказилган сайловларнинг дастлабки натижалари

ПАРИЖ, 18 октябрь. (ТАСС). Руанда республикасида октябрь ойининг бошида ўтказилган президент ва парламент сайловларининг дастлабки натижалари маълум бўлди. Франс Пресс Агентлиги мухбирининг Кигаладан хабар беришига кўра, Руанданинг ҳозирги президенти Грегуар Кайибанда сайловларда берилган овозларнинг қарийб 90 процентини олган. Сайловларнинг узил-кесил натижалари 3 ҳафтадан кейингина эълон қилинажагига қарамай, Кайибанданинг янги муддатга президент қилиб сайланиши шубҳа туғдирмайди, чунки сайловларда фақат биргина унинг номзоди кўрсатилган эди. Парламентга ўтказилган сайловларда ҳукмрон, «Пармехуту» партиясининг номзодлари овозларнинг ғоят кўпчилигини олдилар. Шу нарсани таъкидлаб ўтиш зарурки, Руанданинг бошқа сиёсий партиялари ана шу сайловларда ўзларининг номзодларини кўрсатмадилар.

ЧИЛИ КОМПАРТИЯСИНИНГ XIII СЪЕЗДИ ЎЗ ИШИНИ ТАМОМЛАДИ

САНТЬЯГО, 18 октябрь. (ТАСС). Чили Компартиясининг XIII съезди бу ерда ўз ишини тамомлади. Съезд делегатлари қабул қилган қарорларда ҳокимият тепасига христиан-демократлар ҳукумати келганлиги муносабати билан вужудга келган янги шароитларда компартиянинг фаолияти программаси, халқнинг мамлакатда революцион сиёсий, иқтисодий ва социал ўзгартишлар қилиш учун кураш программаси белгиланган.

Съезд партия уставига ўзгартишлар киритишни якдиллик билан маъқуллади.

Съезд қатнашчилари партия Марказий Комитети ва Марказий Комитет сиёсий комиссиясининг янги составини сайладилар. Чили Компартияси Марказий Комитетининг Бош секретари қилиб яна Луис Корвалан сайланди.

РАССОМ БЛОКНОТИДАН

Айрим сартарошлар ва модалар ательеси бичиқчилари янги модалар «кашф» қилмоқчи бўлиб, кишиларнинг хусниларини бузиб қўядилар. Бундай хуснбузархоналардан чиққанларни ҳатто танимай қоласиз.

Иғвогар ва туҳматчининг умри қисқа. У софдил кишиларга қанча бўҳтонлар ёғдирмасин, барнибир қора нияти фош қилинади.

Баъзи эрзандаларнинг ҳархашаси: — Бу костюмни бир марта кийдим, бўлди-да, энди янги модадагисидан олиб беришсин.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

20 ОКТЯБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 — Фрунзе телестудияси эшиттиришлари. 18.30 — «Пахтакор» (Тошкент) — «Торпедо» (Кутаиси) командалари ўртасида футбол, танаффус вақтида — Телевизион янгиликлар.

20.15 — Фрунзе телестудияси эшиттиришларининг давоми.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ ТЕЛЕСТУДИЯСИ ЭШИТТИРИШЛАРИ

Ўзбек тилида: 18.00 — Севимли журнал (болалар учун). 18.30 — Тошкент янгиликлари. 18.40 — Чин қалбдан. 19.00 — Концерт (Ўзбекистон радио ва телевидение халқ чолғу оркестри ижросида).

19.40 — Эшиттиришлар программаси.

Рус тилида: 19.45 — Кўчалар ва йўллар бўйлаб. Цехда тинчлик (кинофильмлар). 20.15 — Қувноқ тўлқинда (фильм-концерт). 20.55 — Ўзбекистон ва Чехословакия командалари ўртасида классик кураш бўйича халқаро учрашув (Армия спорт клубидан). 21.35 — Тошкент янгиликлари. 21.45 — Рембрандт (телевизион бадиий фильм).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 20/Х да Оққуш кўли.

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 20/Х да Алишер Навоий, 21/Х да Хатарли йўл.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — Грузин цирки артистларининг гастроли.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Капитан Нуль — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», (кундуз ва кечқурун).

Қора духоба — «ИСКРА», САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Галапагос — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Антёр — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун). «МОСКВА» (кундуз соат 12, 2, 4, кеч 6 ва 8 да).

Ганга ва Жамна (1 ва 2-серия) — НАВОИЙ номли (кундуз соат 5 да ўзбек тилида).

Гамлет — «МОСКВА» (кеч соат 10 да).

1-ТЕМИР-БЕТОН БУЮМЛАР ЗАВОДИГА
бўлим старший бухгалтерлари
КЕРАК
Тошкент шаҳар, Заводская кўчаси, 49-уйда кадрлар бўлимига учрашилсин.

Тошкент шаҳар ижроия комитетининг
«САНОЧИСТКА» АВТОТРАНСПОРТ БАЗАСИГА
бош бухгалтер ўринбосари, Тошкент шаҳар автоколонналарида тугал ҳисоботга старший бухгалтер, бухгалтерлар, юк автомашиналарини ҳайдовчилар
КЕРАК
Мурожаат учун адрес: Манжара кўчаси, 4-уй (5-трамвай, 7, 12, 17, 26-автобуснинг «Қорасув» остановкаси). Телефон 3-05-08, 2-64-23.

«Ташсантехгазмонтаж» трестининг
2-МОНТАЖ БОШҚАРМАСИГА
сантехника слесарлари, электрогазосваркачилар, сантехника слесари шогирдлари
КЕРАК
Радиальний проезд, 12-уйда кадрлар бўлимига мурожаат қилинсин (10-трамвай, 8, 10, 14-автобус, 2, 6-троллейбуснинг «Ишчилар шаҳарчаси» остановкаси).

Тошкент область, Калинин райони, Карл Маркс қишлоқ советидаги Навоий номли колхозда турувчи Тешабой Ортиқовнинг Тошкент шаҳар, 1-Спутник кўчаси, Абдулла Набиев проезд, 62-уйда турувчи Мўътабар Ортиқова (Маҳмудова)дан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Октябрь район халқ судида кўрилади.

Тошкент шаҳар, Богдан Хмельницкий кўчаси, 73-а уй, 20-квартирада турувчи Танзия Идрисовна Абитованинг Душанба шаҳар, Южная кўчаси, 13-уйда турувчи Гади Сафиулович Абитовдан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Фрунзе район халқ судида кўрилади.

Ленинград кўчаси, 19-уй, 8-квартирада турувчи Тамара Васильевна Вахлушинанинг шу уйда турувчи Георгий Сергеевич Вахлушиндан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Киров район халқ судида кўрилади.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентского обкома, горкома КП Узбекистана, областного и городского Советов депутатов трудящихся.

Бизнинг адрес: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26 уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — 29004. Редактор ўринбосарлари — 25885, 26232. Масъул секретарь — 34808. Пропаганда, адабиёт ва санъат бўлимлари — 31936. Партия турмуши, саноат, транспорт ва қурилиш, ахборот ва спорт бўлимлари — 33786. Қишлоқ хўжалиги, фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлимлари — 29040. Совет ишлари, маиший ва шаҳар хўжалиги бўлими — 28761. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 34048. Эълонлар бўлими — 28142. Коммутатор — 30249 дан 30258 гача.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри.

Р. 11702. Индекс 64969. Нашр. № 1873.